

Kauhajoen kaupungin

Tarkastuslautakunnan
Arviointikertomus v. 2020

Sisältö

1.	Johdanto	3
2.	Kauhajoen kaupungin luottamuselinten toiminta vuonna 2020.....	3
3.	Tarkastuslautakunta	3
3.1	Tarkastuslautakunnan tehtävät ja ulkoinen tilintarkastus.....	3
3.2	Tarkastuslautakunnan kokoonpano.....	4
3.3	Tarkastuslautakunnan toiminta	5
4.	Valtuustokauden 2019 arviointikertomuksen käsittelyn tärkeimmät huomiot.....	7
5.	Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen arviointi.....	9
5.1	Perustehtävä ja strategiset tavoitteet	9
5.2	Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	9
5.3	Talouden tasapainottaminen.....	9
5.4	Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	10
6.	Hallintokuntien tavoitteiden toteutumisen ja toiminnan arviointi	11
6.1	Kaupunginhallituksen alainen toiminta	11
6.1.1	Hallintopalvelut.....	11
6.1.2	Elinkeinopalvelut	11
6.2	Yhteistoimintalautakunta.....	14
6.3	Kasvatus- ja opetuslautakunta	19
6.3	Hyvinvointilautakunta	22
6.5	Tekninen lautakunta	26
6.6	Rakennuslautakunta	28
6.7	Investoinnit	30
6.8	Henkilöstö	30
7.	Muut havainnot	32
7.1	Konserniohjaus ja -yhteisöille asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet	33
7.2	Kuntayhtymät.....	33
8.	Seuranta.....	33
9.	Tarkastuslautakunnan yhteenveto ja esitys valtuustolle	34
10.	Allekirjoitukset	34

1. Johdanto

Tarkastuslautakunnan arvioinnin kohteena on edelleen kuluvanakin vuonna ollut talouden tasapainottamisen toteutumisen seuranta.

Lautakunta on tutustunut kaupungin ja konserniyhtiöiden toimintoihin sekä pyrkinyt arvioimaan, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Koronatilanteen vuoksi tutustumiskäyntejä ei ole voitu toteuttaa suunnitellusti. Haastatteluja on suoritettu talouden toteutumisen seurantana. Haastateltavina on ollut mm. johtoryhmän jäseniä.

2. Kauhajoen kaupungin luottamuselinten toiminta vuonna 2020

Alla olevassa taulukossa on Kauhajoen kaupungin luottamuselimet, pidettyjen kokousten ja pykälien määrä. Tarkastuslautakunta on tutustunut luottamuselinten kokousmateriaaliin päättämänsä työnjaon mukaisesti.

Luottamushenkilön tulee sitoutua kokouksiin. Mikäli varsinainen jäsen on estynyt, tulee siitä ilmoittaa hallinto-osastolle ja varajäsenelle.

Toimielin	Kokouksien määrä 2020 (2019)	Käsiteltyjen asioiden määrä 2020 (2019)
Kaupunginvaltuusto	5 (6)	70 (74)
Kaupunginhallitus	22 (22)	318 (250)
Kaupunginhallituksen henkilöstöjaosto	4 (4)	14 (17)
Kaupunginhallituksen elinkeinojaosto	4 (0)	26 (0)
Yhteistoimintalautakunta	7 (8)	34 (44)
Kasvatus- ja opetuslautakunta	6 (6)	63 (55)
Kasvatus- ja opetuslautakunnan jaosto	1 (1)	1 (1)
Hyvinvointilautakunta	7 (8)	58 (64)
Tekninen lautakunta	9 (12)	94 (106)
Rakennuslautakunta	4 (4)	19 (16)
Keskusvaalilautakunta	0 (4)	0 (22)

3. Tarkastuslautakunta

3.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät ja ulkoinen tilintarkastus

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;

- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunta on laatinut tämän arviointikertomuksen kuntalain 121 §:n mukaisesti.

Valtuusto on valinnut kokouksessaan 27.3.2017 § 4 Kauhajoen kaupungin tilintarkastusyh-teisöksi toimikaudelle 2017–2021 hallinnon ja talouden tarkastajaksi tilintarkastusyh-teisö PwC Julkistarkastus Oy:n. Valtuusto on hyväksynyt kokouksessaan 9.12.2019 § 58 tilintar-kastussopimuksen muutoksen johtuen PwC Julkistarkastus Oy:n myynnistä KPMG Oy Ab:lle. Kaupan jälkeen KPMG:n 100-prosenttisesti omistama yhtiö on toiminut nimellä KPMG Julkistarkastus Oy.

3.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Tarkastuslautakuntaan kuuluu viisi jäsentä, joista kuntalain mukaan puheenjohtajan ja vara-puheenjohtajan on oltava valtuutettuja.

Kauhajoen kaupunginvaltuusto on valinnut kokouksessaan 19.6.2017 (3/2017) toimikau-deksi 2017–2021 tarkastuslautakunnan.

Varsinaiset jäsenet

maanviljelijä
Ala-Kokko Antti

eläkeläinen
Nummijoki Päivi

rakennusinsinööri, eläkeläinen
Luoma-Nirva Keijo

särmääjä
Pietari Maria (23.3.2020 asti)

restonomi, tuntiopettaja
Riitta Myllyaho (23.3.2020 lähtien)

puuseppä, työnjohtaja
Ojaniemi Markku

Puheenjohtaja
Varapuheenjohtaja

Henkilökohtaiset varajäsenet

pääkirjanpitäjä
Yli-Juoni Kerttu

yrittäjä, autoilija
Ketola Jorma

lähetysasihteeri
Niemelä Terhi

kirvesmies, eläkeläinen
Samppala Esa

teknikko, yrittäjä
Muurimäki Mika

Ala-Kokko Antti
Ojaniemi Markku

Esteellisyys arviointikertomuksen laadinnassa:

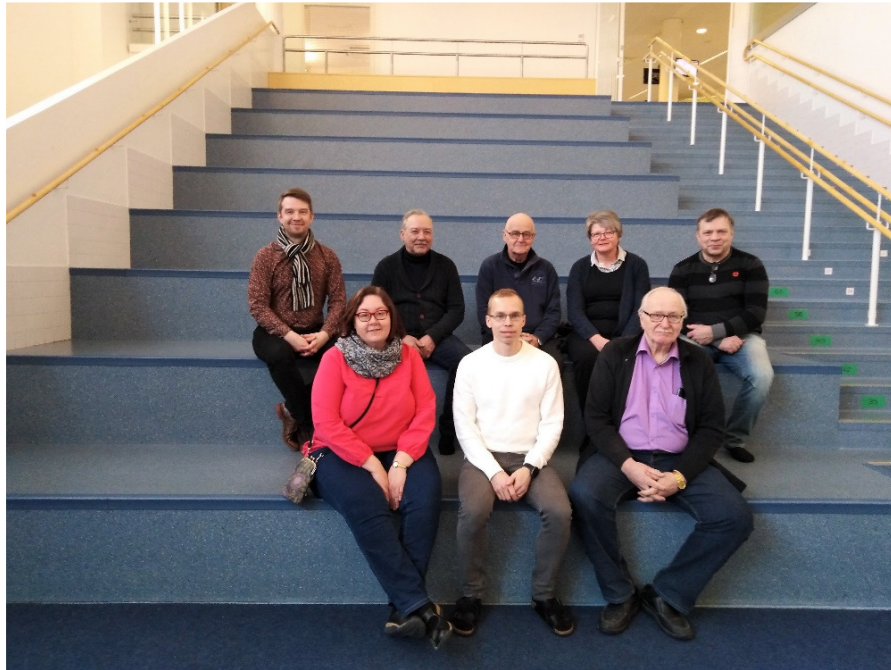
Antti Ala-Kokko: Kauhajoen Vesihuolto Oy, Kiinteistö Oy Kauhajoen Vuokra-asunnot, Suu-pohjan koulutuskuntayhtymä.

Sihteerinä on toiminut talous- ja hallintosihteeri Sari Antinluoma-Rintakomsi. Varalla on ollut toimialasihteeri Jaana Korkeamäki.

3.3 Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunta on kokoontunut vuoden 2020 aikana 9 kertaa ja vuoden 2021 kevään aikana 9 kertaa.

Tarkastuslautakunnan arvioinnin kohteena on erityisesti ollut kaikki hallintokunnat ja talouden tasapainottaminen sekä sisäinen tarkastus ja konserniohjaus. Lautakunta on kuullut hallintokuntien johtajia ja muita toimihenkilöitä sekä tehnyt tutustumiskäyntejä eri kohteisiin.

Tarkastuslautakunnan tutustumiskäynti Koulukeskukseen

Lautakunnan käsittelemät merkittävimmät asiat:

Kokousaika	Arvioitavat asiat	Arviointimenetelmä:
17.1.2020 klo 9.00	Tutustumiskäynti Aron koululle ja päiväkodille	Esittelijät koululla: koulunjohtaja Ossi Viitala ja kasvatus- ja opetusjohtaja Lari Marjamäki; Esittelijät päiväkodilla: päiväkodin johtaja, varhaiskasvatuksen alueesimies Heidi Viinikainen, varhaiskasvatusjohtaja Kirsi Koski-Säntti ja kasvatus- ja opetusjohtaja Lari Marjamäki
	Kaupungin talouskatsaus	Haastattelu: hallintojohtaja Anne Alavillamo
	Varhaiskasvatus	Haastattelu: varhaiskasvatusjohtaja Kirsi Koski-Säntti
6.3.2020 klo 8.45	Tutustumiskäynti Koulukeskukseen	Esittelijät: rehtori Soili Arola, apulaisrehtori Juha Järvelä ja kasvatus- ja opetusjohtaja Lari Marjamäki

	Kaupungin talouskatsaus	Haastattelu: hallintojohtaja Anne Alavillamo
	Laillisuusvalvontapyyntö kaupungin vi- ranomaistoiminnasta	
	Arviointikertomuksen aloittaminen	
14.5.2020 klo 9.00	Tilintarkastajan loppuraportti ja tilintar- kastuskertomus vastaanotettu	
	Arviointikertomuksen laatimista jatkettu	
	Sidonnaisuusilmoitusten käsittelemin- en	
19.5.2020 klo 9.00	Arviointikertomuksen laatimista jatkettu	
26.5.2020 klo 9.00	Arviointikertomuksen laatimista jatkettu	
1.6.2020 klo 9.00	Arviointikertomus valmis	
5.6.2020 klo 13.00	Arviointikertomuksen allekirjoitus sekä luovutus kaupunginvaltuustolle ja kau- pungin johdolle	
21.8.2020 klo 9.00	Tilintarkastusohjelma 2020	
	Tarkastuslautakunnan työohjelma 2020	
	Hallintojohtajan haastattelu	Haastattelu: hallintojohtaja Anne Alavillamo
27.11.2020 klo 9.00	Sidonnaisuusilmoitusten käsittelemin- en	
	Hallintokuntien selvitykset arviointiker- tomuksen käsittelystä koskien toimin- nallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista	
	Kaupunginjohtajan, kehittämisspäällikön ja elinkeinoasiamiehen haastattelu	Haastattelu: kaupunginjohtaja Linda Leinonen, kehittämisspää- llikkö Marketta Nummijoki ja elin- keinoasiamies Carita Latikka
	Tilintarkastajan väliraportti	
	Suupohjan Seutupalvelukeskus Oy:n haastattelu	Haastattelu: toimitusjohtaja Eija Nuotio ja hallintopäällikkö Janika Piiri
22.1.2021 klo 9.00	Hallintojohtajan haastattelu	Haastattelu: vt. hallintojohtaja Markku Vanhanen
	Kasvatus- ja opetusjohtajan haastat- telu	Haastattelu: kasvatus- ja opetus- johtaja Lari Marjamäki
	Hyvinvointijohtajan haastattelu	Haastattelu: hyvinvointijohtaja Eija Liikamaa
	Suupohjan Elinkeinotoimen kuntayh- tymä - Tilintarkastajan raportti vuoden 2020 tarkastuksesta	
	Suupohjan Elinkeinotoimen kuntayh- tymä - Tilintarkastuskertomus 2020	
	Suupohjan Elinkeinotoimen kuntayh- tymä - Tarkastuslautakunnan arviointi- kertomus 2020	Haastattelu: liikelaitoskuntayhty- män johtaja Eija-Liisa Heikkilä
	Suupohjan peruspalveluliikelaitoskun- tayhtymän haastattelu	
15.2.2021 klo 10.00	Teknisen toimen johtajan, kiinteistö- päällikön ja kunnossapitopäällikön haastattelu	

	Suupohjan Elinkeinotoimen kuntayhtymä - Tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2020	
	Suupohjan Elinkeinotoimen kuntayhtymä - Tilintarkastuskertomus 2020 - Tilinpäätöksen esittely ja hyväksyminen sekä vastuuvapauden myöntämisen tilivelvollisille vuodelta 2020	
9.4.2021 klo 9.00	Arviointikertomuksen aloittaminen	
23.4.2021 klo 9.00	Sidonnaisuusilmoitusten käsitteleminen	
	Arviointikertomuksen laatimista jatkettu	
	Kaupunginjohtajan haastattelu	
11.5.2021 klo 9.00	Tilintarkastajan loppuraportti ja tilintarkastuskertomus vastaanotettu	
	Teknisen toimen johtajan ja rakennustarkastajan haastattelu	Haastattelu: tekninen johtaja Harri Virtanen ja rakennustarkastaja Esa Alapiha
	Hyvinvointijohtajan haastattelu	Haastattelu: hyvinvointijohtaja Eija Liikamaa
	Arviointikertomuksen laatimista jatkettu	
21.5.2021 klo 9.00	Kaupunginjohtajan ja hallintojohtajan haastattelu	Haastattelu: kaupunginjohtaja Niku Latva-Pukkila ja hallintojohtaja Sami Kiukkonen
	Kasvatus- ja opetusjohtajan haastattelu	Haastattelu: kasvatus- ja opetusjohtaja Lari Marjamäki
	Arviointikertomuksen laatimista jatkettu	
1.6.2021	Arviointikertomuksen laatimista jatkettu	
9.6.2021	Arviointikertomus valmis	
11.6.2021	Sidonnaisuusilmoitusten käsitteleminen	
	Arviointikertomuksen allekirjoitus sekä luovutus kaupunginvaltuustolle ja kaupungin johdolle	

4. Valtuustokauden 2019 arviointikertomuksen käsittelyn tärkeimmät huomiot

Kaupunginvaltuusto käsitteli 15.6.2020 tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen vuodelta 2019. Samalla se velvoitti hallintokunnat ja konserniyhtiöt käsittelemään arviointikertomuksen, ryhtymään osaltaan toimenpiteisiin esille nostettujen asioiden korjaamiseksi ja toiminnan kehittämiseksi sekä raporttoimaan tehdyistä toimenpiteistä tarkastuslautakunnalle loka-kuun 2020 loppuun mennessä. Tarkastuslautakunta hyödyntää saatua tietoa tulevassa arvioinnissa.

Lautakunnat ovat käsitelleet raportin määräaikaan mennessä:

Kasvatus- ja opetuslautakunta on 19.8.2020 kokouksessaan merkinnyt tiedokseen tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen ja siihen sisältyvät havainnot.

Hyvinvointilautakunta on 20.10.2020 kokouksessaan merkinnyt tiedokseen tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen ja siihen sisältyvät havainnot.

Tekninen lautakunta on 20.10.2020 kokouksessaan merkinnyt tiedokseen tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen ja siihen sisältyvät havainnot.

Yhteistoimintalautakunta toteaa 3.11.2020 arviointikertomuksessa esiin nostetuista asioista seuraavaa:

Lautakunnan toteamaan tarkennetaan, että lautakunnan alaisuudessa on 1.2.2019 alkaen ollut henkilöstöä vt. peruspalvelujohtaja 35 % työajalla ja tarvittava kokoussihteriapu hallintopalveluista. Henkilöresurssia on vähennetty, mutta siitä huolimatta yhteistoimintalautakunnan tilaajaroolia on yritetty terästää siinä määrin kuin se on Suupohjaan sovitussa tilaaja-tuottaja-mallissa ollut mahdollista.

Tarkastuslautakunta epäilee tarkastuskertomuksessa, onko vuoden 2019 talousarvio laadittu tietoisesti alimitoitetuksi luottaen LLKY:n kykyihin tehdä talousarvioon nähden riittävät säästötoimenpiteet. Tähän yhteistoimintalautakunta toteaa Kauhajoen kaupungin osalta, että Kauhajoen kaupunginhallitus on 19.11.2018 § 287 päättänyt korottaa Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän vuoden 2019 talousarvion määrärahan 50 697 940 euroon. Korotus tehtiin kuntaneuvotteluiden pohjalta LLKY:ltä saatuun valmisteeluun perustuen.

Lisäksi talousarvioneuvotteluissa syksyllä 2018 etsittiin palvelujen toteuttamiseen ja palvelurakenteeseen liittyviä ratkaisuja, jotka toisivat kustannussäästöä. Nämä ratkaisut edellyttivät kuitenkin tarkempaa valmistelua ja kuntien päätöksiä, joten niitä ei talousarviovalmisteluvaiheessa sisällytetty talousarvioon ja palvelutilaukseen. Näiden säästötoimenpiteiden valmistelua oli tarkoitus LLKY:n toimesta jatkaa päätöksentekoa varten siten, että talousarvioon ja palvelutilaukseen tultaisiin tekemään muutokset säästö- ja kehittämistoimenpiteitä koskevien ratkaisujen mukaisesti tilikauden aikana. Näin ei kuitenkaan tapahtunut.

Läpi toimintavuoden 2019 lautakunta on pyytänyt LLKY:ltä toimenpiteitä hallitsemattoman kulukehityksen katkaisemiseksi. Tilaajan pyyntöihin on vastattu ensimmäisen kerran lokakuussa 2019, kun LLKY:n johtokunta on käsitellyt Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän osavuosiraporttia 2/2019. Tuolloin johtokunta on edellyttänyt tiukkaa palvelualueiden menokuria ja valmistelua palvelujen toiminnallisista suluista niissä toiminnoissa, joissa se on mahdollista. Lisäksi on edellytetty sijaisten tarpeen minimointia. Toimenpiteet tasapainottamiseksi ovat tulleet suureen tasapainottamistarpeeseen nähden liian myöhään.

Yhteistoimintalautakunta yhtyy tarkastuslautakunnan huoleen ennaltaehkäisevän toiminnan (perhetyö ja perheneuvola) talousarvioon nähden alhaiseen suoritelmäärään – etenkin kun syksyn 2018 talousarviovalmistelussa Kauhajoen kaupunki palvelutilausta tehdessään painotti resurssien varaamista nimenomaan lapsiperheiden palveluihin. Kauhajoen kaupungin osalta on huomattava, että vuoden 2019 aikana kaupunki on omassa toiminnassaan panostanut lapsiperheiden kynnyksettömiin palveluihin uuden perheohjaamotoiminnan avulla.

Kaupunginhallitus on antanut 9.11.2020 tarkastuslautakunnalle arviointikertomuksesta seuraavan lausunnon:

Työllisyyden aktivointitoimia vahvistetaan edelleen. Vuoden 2021 aikana aloitetaan Etelä-Pohjanmaan seudullinen työllisyyden kuntakokeilu, jonka tavoitteena vahvistaa aktivointia. Kuntakokeilu Suupohjan alueella työllisyyden kuntakokeilu. Suupohjan koulutuskuntayhtymä Vuoksi hallinnoi kuntakokeilua. Maatalousyritystoiminta on huomioitu kaupungin uusia elinkeinopalveluita organisoitaessa muun muassa siten, että elinkeinojaostoon on nimetty edustaja myös MTK:n taholta.

Rakennuslautakunta on merkinnyt tiedoksi arviointikertomuksen 10.11.2020.

5. Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen arviointi

5.1 Perustehtävä ja strategiset tavoitteet

Valtuusto on hyväksynyt 26.11.2018 kaupungin perustehtävän, arvot ja vision sekä strategiset menestystekijät vuoteen 2025. Kaupungin visio vuodelle 2025 on: ”Tähtäämme kannattavuuteen, kasvuun ja alueen toiminnan keskipisteeksi. Panostamme yrittäjyyteen, työpaikkojen määrään, lapsi- ja perheystävällisyyteen, koulutukseen sekä asukkaiden hyvinvointiin. Kaupunkimme on vuonna 2025 eteläisen Etelä-Pohjanmaan elinvoimainen Keskus isolla KOOLLA.” Arvot ja visio on avattu tarkemmin erikseen määritellyllä tavalla.

Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 9.12.2019 hyväksynyt talousarvion yhteydessä vuodelle 2020 päävastuualueiden tavoitteet, jotka on esitetty tulokorttien muodossa. Tulokortteissa vastuualueet ovat määritelleet strategiset tavoitteet, ja niiden saavuttamiseksi tehtävät toimenpiteet sekä onnistumisista ja tulosten mittaamisesta kertovat mittarit asiakas-, prosessi-, johtaminen / henkilöstö- ja talousnäkökulmista.

Tarkastuslautakunta arvioi toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla myös tulokorttien pohjalta. Tulokorttien avulla tapahtuva seuranta edellyttää vastuualueiden yksiselitteistä raportointia tavoitteiden toteutumisesta; numeroina, taulukoina ja muutoin yksilöitynä sekä mielellään vertailua aiempiin vuosiin ja muihin vastaaviin toimijoihin. Mikäli asetetut tavoitteet ovat toteutuneet jo aiempinakin vuosina, riittää raportoinniksi ilmoitus tavoitteiden toteutumisesta.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain mukaan arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet sekä onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

5.2 Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Talousarviossa olennaisimmat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet on laadittu kuntalain (410/2015) perusteella. Tilinpäätöksessä 2020 on huomioitu kuntalain määräykset ja siirtymäsäännökset.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet lautakunnat ovat pääosin esittäneet hallintokunnittaisen arvioinnin yhteydessä. Taloudelliset tavoitteet ja toiminnan muutokseen tähtäävät tavoitteet painottuivat talouden tasapainottamisohjelman mukaisten toimenpiteiden tekemiseen. Jokainen hallintokunta on omassa taloussuunnitelmassaan huomioinut edelleen talouden tasapainottamisen tarpeita.

5.3 Talouden tasapainottaminen

Kaupunki sai verotuloja 46,16 milj. euroa eli 1,36 milj. euroa edellisvuotta enemmän. Kasvua oli 2,9 %. Kunnallisveroprosentti oli 22. Kunnallisveron osuus verotuloista oli 38,88 milj. euroa – kasvua 1,61 milj. euroa. Kasvua oli n. 4,1 %. Kiinteistöveron osuus oli 3,27 milj. euroa, joka oli noin 0,33 milj. euroa edellisvuotta vähemmän. Vähennys n. 10,0 %. Vuoden 2020 kiinteistöverotuloista siirtyi osa tilitettäväksi vasta vuonna 2021, koska kiinteistöverotuksessa siirryttiin ns. joustavaan valmistumiseen ja uuteen tietojärjestelmään. Yhteisövero kertyi 4,01 milj. euroa, jossa kasvua edellisestä vuodesta 0,73 milj. euroa. Kasvua oli n. 1,8 %. Valtionosuudet olivat 44,37 milj. euroa, kasvua edellisvuodesta 4,64 milj. euroa. Korotus n. 10,5 %.

Kauhajoen kaupungin tilinpäätös oli vuonna 2020 ylijäämäinen 0,68 milj. euroa. Kertyneet

alijäämät vuoden 2020 lopussa olivat yhteensä 6,63 milj. euroa. Kaupungin lainakanta oli 65,42 milj. euroa, nousua edellisestä vuodesta 0,24 milj. euroa. Lainakanta / asukas oli 5 029 euroa, nousua edellisestä vuodesta 86 euroa/asukas. Konsernilainat olivat yhteensä 111,06 milj. euroa, 8 537 euroa/asukas, kasvua edellisestä vuodesta 313 euroa/asukas.

Vuoden 2020 ylijäämän kirjaamisen jälkeen taseeseen kertynyt alijäämä oli 6,63 milj. euroa, vähennystä 0,68 milj. euroa. Taseen alijäämä on 510 euroa/asukas. Kriisikuntaraja on 1 000 euroa/asukas. Kaupungin alijäämä jäi kriisikuntarajasta 490 euroa/asukas.

Valtuuston vuonna 2020 päivitetyn tasapainottamisohjelman mukaan alijäämä katetaan vuoteen 2022 mennessä, jolloin saavutetaan kuntalain edellyttämä talouden tasapaino. Päätös tasapainottamisohjelman hyväksymisestä on tehty talousarvion ja taloussuunnitelman hyväksymisen yhteydessä. Kaupunginhallitus vastaa talouden tasapainottamisesta.

5.4 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Kaupunginvaltuusto on päättänyt 22.6.2015 / 20 §:ssä sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta. Ohje on tullut voimaan 1.7.2015.

Kaupungin 1.4.2020 voimaan tulleen hallintosäännön (10. luku § 77–80) mukaisesti kaupunginvaltuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen linjaukset, tavoitteet ja osa-alueet sekä niiden toimeenpano-, seuranta- ja arviointimenettelyt. Kaupunginhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, sekä

- 1) hyväksyy sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat,
- 2) valvoo, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimeenpannaan ohjeistuksen mukaisesti ja tuloksellisesti sekä
- 3) antaa toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä sekä selvityksen konsernivalvonnasta ja merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.
- 4) vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja yhteen sovittamisesta siten, että kaupungin toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus varmistetaan,
- 5) hyväksyy sisäisen tarkastuksen suunnitelman, johon perustuen arvioidaan riskienhallinta-, valvonta-, johtamis- ja hallintoprosessien tuloksellisuutta,
- 6) vastaa riskienhallinnan järjestämisestä siten, että kaupungin toiminnan olennaiset riskit tunnistetaan ja kuvataan, riskin toteutumisen vaikutukset, toteutumisen todennäköisyys ja mahdollisuudet hallita riskiä arvioidaan sekä
- 7) hyväksyy sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevan toimintakertomukseen otettavan osion.

Vuoden 2020 aikana on toteutettu kaupunginvaltuuston vahvistamaa strategiaa. Strategiset tavoitteet on jalkautettu toimialojen ja tulosalueiden tuloskortteihin ja edelleen kehityskeskusteluissa henkilöstön tulostavoitteiksi. Kaupungin strategiset tavoitteet on saavutettu myös konserniyhtiöiden huomiotavaksi konserniyhtiöiden johdon ja kaupungin johdon välisissä neuvotteluissa ja talousarvion ohjeistuksessa.

Kaupunginvaltuusto vahvisti 26.11.2018 poistosuunnitelman perusteiden ja poistoaikojen päivityksen sovellettavaksi 1.1.2019 alkaen. Kaupunginhallituksen päätöksellä on vuosittain päivitetty peruskorjattujen rakennusten poistoaikoja.

Riskienhallinnan kannalta on pyritty säännölliseen saatavien seurantaan ja puuttumiseen.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupungin toiminnassa toteutetaan sen talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaisia

menettelytapoja. Toteutettu sisäinen valvonta antaa riittävän kuvan talouden ja toiminnan laajuudesta sekä varojen ja omaisuuden turvaamisesta. Konsernivalvonnan osalta kehotamme täsmentämään vuosittaisia valvontaan liittyviä toimintaperiaatteita, jotta tiedonkulku tytäryhtiöiden ja kaupungin välillä on riittävää.

Tilinpäätöskirjan tiedoista poiketen vakuutusten läpikäyminen ja kilpailutus on toteutettu vuoden 2020 aikana.

Nykyinen konserniohje ei täytä kuntalain vaatimuksia. Sen uudistaminen olisi tarpeellista.

6. Hallintokuntien tavoitteiden toteutumisen ja toiminnan arviointi

6.1 Kaupunginhallituksen alainen toiminta

Kaupunginhallituksen perustehtävä on johtaa strategisesti Kauhajoen kaupungin ja konserniyhtiöiden toimintoja ja taloutta kauaskantoisilla poliittisilla päätöksillä, hyvällä henkilöstöpolitiikalla ja aktiivisella kaupungin ja seutukunnan elinkeinopolitiikalla vahvistaen samalla seutua ja Kauhajoen asemaa sen keskuksena.

Kaupungin kasvun konstit ovat kohdaten, kehuen, kekseliäästi ja kannattavasti.

Kaupunginhallituksen strategiset menestystekijät:

- yrittäjyyden edistäminen
- kaupungin elinvoimaisuus vahvistuu
- palvelujen tuottaminen konserniperiaatteella
- osaamisen edistäminen
- strategian jalkauttaminen
- kaupungin talous on tasapainoinen.

	TP 2019 €	TA + muutos 2020 €	TP 2020 €	Muutos % TP 2019-2020	Poikkeama € TA muutos / TP2020 €
Toimintakate	-4 128 794	-3 976 947	-4 086 893	-1,01 %	-109 946

6.1.1 Hallintopalvelut

Kaupunginhallituksen tehtäviä ovat muun muassa hallinnon prosessien ja elinvoimapalveluiden kehittäminen. Tämän lisäksi kaupunginhallituksen tehtäviin kuuluvat yleishyödylliset tukitoimet sekä talousarvion ja kulukehityksen seuraaminen.

	TP 2019 €	TA + muutos 2020 €	TP 2020 €	Muutos % TP 2019-2020	Poikkeama € TA muutos / TP2020 €
Toimintakate	-2 103 625	-2 230 670	-2 125 011	-1,02 %	-105 659

6.1.2 Elinkeinopalvelut

Kaupunginhallituksen alla toimivat elinkeinopalvelut vastaavat kaupungin ja elinkeinoelämän kehittämistoiminnasta, yrityspalveluista, maaseutupalveluista, kuntamarkkinoinnin matkailu-, markkinointi- ja viestintätehtävistä, työllisyyspalveluista sekä kuntayhteistyöstä.

Elinkeinopalvelut

Elinkeinopalvelujen toiminta siirtyi vuoden aikana Suupohjan elinkeinotoimen kuntayhtymästä kaupungin hallinnon alaisuuteen. Elinkeinoasiamies siirtyi SEK:n palveluksesta kaupunginpalvelukseen 1.6. ja kaupungin kehittämispäällikkö aloitti tehtävässään 3.8. Hanke-työntekijät siirtyivät kaupungin elinkeinopalveluiden työntekijöiksi. SEK:in purkautumisen johdosta kaupungille palautui peruspääomaa 88 604 euroa. Yritys- ja kehittämispalvelut ovat jatkuneet muutoksesta huolimatta koko vuoden.

Elinkeinojaosto hyväksyi loppuvuodesta elinkeinostrategian päivityksen. Organisaatiomuutoksen jälkeen on aloitettu uusien toimintamallien rakentaminen. Toimintamallit ovat vakiintuneet.

Kauhajoen kaupunki sai työ- ja elinkeinoministeriöltä 698 000 euroa edelleen jaettavaksi yksinyrittäjille koronasta aiheutuviin kustannuksiin. Tukea myönnettiin 186 000 euroa yhteensä 98 yritykselle, jotka täyttivät TEMin asettamat kriteerit. Tukea haettiin niin vähäisessä määrin, että sitä oli palautettava 512 000 euroa.

Yrityspalvelut keskittyivät paljolti koronaneuvontaan. Elinkeinoasiamies teki 367 asiakastapaamista, joista 164 Kauhajoen kaupungin palveluksessa. Yrityskäyntien määrä oli 24. Uusia yrityksiä perustettiin 64. Kauhajokiset yritykset saivat hyvin koronahäiriörahoitusta. ELY-keskuksen koronatukea sai 69 yritystä, yhteensä 978 730 euroa, ja Business Finlandilta 48 yritystä, yhteensä n. 3,3 milj. euroa. Tukea sai siis 111 yritystä, yhteensä 4 278 730 euroa. Elinkeinoasiamies oli mukana kirjoittamassa näistä 42 kpl, yhteensä noin 2 M euroa.

Koronarajoitukset vaikuttivat koko vuoden toimintaan. Tapahtumien osalta isommissa tapahtumissa oli käytössä hybriditoteutukset sekä webinaarit. Kehittämistarpeita tarkasteltiin mm. vuosittaisessa ELY -keskuksen kehittämiskeskustelussa sekä elinkeinostrategian päivityksessä. Kaupungin elinkeinotoimi oli mukana useissa kehittämisverkostoissa.

Hankkeiden sisällössä on korostunut osaavan työvoiman saatavuuteen ja kouluttamiseen tähtäävät ponnistelut, puurakentaminen, uusiutuva energia, digitaalisuus ja matkailu. Kaupunki oli mukana tai rahoittajana 12 eri hankkeessa. Uusia kehittämishankkeita valmisteltiin vuoden aikana kaupungin hallinnoimana kolme, jotka kaikki saivat rahoituksen.

Kauhajoen kaupunki on jäsenenä LH Geopark ry:ssä, jolla oli vuoden aikana käynnissä neljä matkailun edistämiseen ja ympäristökasvatukseen liittyvää hanketta. Eduskunta myönsi Geopark yhdistykselle 100 000 euron erillismäärärahan käytettäväksi opastusjärjestelmiin ja maastopyöräreitteihin.

Suupohjan kuntien digitalisaation edistämiseen valmisteltiin yhteishanketta. ”Älykkään digitalisaation kasvupolkuksi” -hanke sai rahoituksen vuosille 2021-22.

Viestintää kehitettiin sähköisissä kanavissa mm. kaupungin nettisivujen uudistamisella ja Instagram--tilin avaamisella. Kaupungin markkinoinnissa ja viestinnässä työskenteli kolme nuorta somelähettilästä kesällä sekä syksyllä 3 kk:n harjoittelussa korkeakouluharjoittelija.

Työllisyyspalvelut

Kaupungilla oli vuonna 2020 työllistämistoimien kautta palkkatuella palkattuja henkilöitä 40. Näistä velvoitetyöllistettäviä kuusi. Työllistettyjen työkohteita ovat olleet hyvinvointipalvelu, kasvatusta ja opetus sekä tekninen toimiala sekä Suupohjan koulutuskuntayhtymän palveluksessa.

Nuorten kesätyöllistymistä on tuettu palveluseteleillä, joita käytettiin 125 kappaletta, vähennystä 11 edelliseen vuoteen verrattuna.

Työllisyyden kehitys Kauhajoella vuosina 2017–2020:

Kohderyhmä	2017	2018	2019	2020
Alle 25-vuotiaat	120	91	97	95
Alle 25-vuotiaat, %	19,5	16,5	16,8	12,6
Yli vuoden työttömänä olleet pitkäaikaistyöttömät	62	39	49	93
Yli vuoden, %	10,1	7,1	8,5	12,3
Kokonaistyöttömyys henkilöä	616	551	579	756
Kokonaistyöttömyys, %	10	9,1	9,8	13,1

- pitkäaikaistyöttömien ja alle 25 -vuotiaiden työttömien osuus kaikista työttömistä työnhakijoista

Työllisyyden kuntakokeilu on alkanut 1.3.2021, ja sitä hallinnoi Suupohjan koulutuskuntayhtymä Vuoksi. Alueen kuntakokeilussa on mukana Alavus, Isojoki, Karijoki, Kauhajoki, Kurikka, Soini ja Teuva.

Maaseutuhallinto

Kansalliset ja EU-tukiasiat kuuluvat maataloushallinnon tehtäviin. Palveluyksikköön kuuluvat Kauhajoki, Isojoki, Karijoki ja Teuva. Yhteistoiminta-alueelle maksetut tuet vuonna 2020 olivat yhteensä n. 33,5 milj. euroa, josta kauhajokelaisten tilojen osuus oli noin 17 milj. euroa, joka on lähes sama kuin v. 2019.

Maatalouden erilaisten tulotukien tarkoituksena on tuotannon kannattavuuden ja jatkuvuuden turvaamisen lisäksi alkutuotantona maataloilla tuotettujen tuotteiden hintojen säilyttäminen kuluttajille kohtuullisella tasolla. Perusmaatalous eri tuotantoaloineen sekä liitännäiselinkeinoineen työllistää Kauhajoella toimivat maatalousyrittäjäperheet 426 tilalla. Tukien piirissä on peltoalaa yhteensä 22 443 ha.

Maataloudella ja elintarvikkeiden jalostuksella on alueellamme suurempi merkitys kuin monelle muulle maakunnalle. Kauhajoen osuus Etelä-Pohjanmaan maataloustuotannosta on 10 %.

Maatalouslomitus

Maatalouslomitus siirtyi 1.4.2020 (noin 50 henkilöä) Kauhajoen kaupungin alaisuuteen. Melan asettaman tulokortin tavoitteet ovat pääosin toteutuneet ja toiminta on ollut taloudellista ja tarkoituksenmukaista.

Elinkeinopalvelut kokonaisuudessaan:

	TP 2019 €	TA + muutos 2020 €	TP 2020 €	Muutos % TP 2019-2020	Poikkeama € TA muutos / TP2020 €
Toimintakate	-2 025 169	-1 746 277	-1 961 880	-3,13 %	-215 603

Tarkastuslautakunnan huomioita kokonaisuudessaan hallinto- ja elinkeinopalveluista:

Elinkeinopalveluiden siirtyminen kaupunginhallituksen alaisuuteen tiivistää kaupungin johdon, elinkeinoasiamiehen ja yrittäjien välistä yhteyttä. Vuonna 2020 yrityspalvelut keskittyivät paljolti koronaneuvontaan. Jatkossa on tärkeää keskittää voimavaroja yrittäjien tukemiseen yritysten kehittämisessä sekä mm. täsmäneuvonnalla erilaisten yritystukien hakemisessa.

Työllistämistoimenpiteitä on koronasta huolimatta vuoden aikana tehty. Etelä-Pohjanmaan seudun työllisyyden kuntakokeilu sai myönteisen päätöksen. Kokeilun valmistelu alkoi syksyllä 2020.

Koronarajoitukset kuitenkin vaikeuttivat työllisyydenhoitotoimia, eikä vuodelle 2020 asetettua tavoitetta työttömyysasteen saamisesta alle 7,5 %:n saavutettu. Tästä johtuen työmarkkinatuen kuntaosuutta maksettiin 514 270 euroa vuonna 2020. Kustannusten nousua 111 062 euroa vuodesta 2019.

Maatalouden, maaseutumatkailun, kuin muidenkin alojen kehittämistavoitteiden saavuttamiseksi tiivis yhteistyö maaseudun ihmisten sekä erilaisten yhdistysten, neuvontajärjestöjen ja naapurikuntien kanssa on kaikkien osapuolien eduksi.

Kaupunginhallituksen alaisen toiminnan osalta tarkastuslautakunta toteaa, että osasto on saavuttanut taloudelliset tavoitteet hyvin. Organisaatiomuutoksen yhteydessä keskeisiä toimintoja on enenevässä määrin jaettu eri viranhaltijoille ja etenkin hallintojohtajalle, muun muassa hallinnon ja talouspuolen johtaminen sekä perusturvajohtajan ja yhteistoimintalautakunnan esittelijän tehtävät. Kuluvana vuonna on ollut turbulenssia etenkin hallintojohtajan viran hoitamisessa. Onko säästetty liikaa henkilöiden vähentämisessä kaupungin keskeisissä hallinnon tehtävissä? Onko tehtävät järjestetty tarkoituksenmukaisella tavalla vai onko syytä tarkastella hallintojohtajan tehtäväkuvaa jotenkin toisin pois lukien perusturvajohtajan tehtävät?

6.2 Yhteistoimintalautakunta

Yhteistoimintalautakunnan perustehtävänä on järjestää yhteistoiminta-alueen asukkaille sosiaali- ja terveyspalvelut, lukuun ottamatta varhaiskasvatusta sekä järjestää ympäristönsuojelu-, ympäristöterveydenhuolto- ja eläinlääkintäpalvelut.

Yhteistoimintalautakunnan tavoitteet:

- lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia ja arkea tukeva palveluverkosto toimii lähellä lasta ja perhettä
- asiakkaan kuntoutumista tuetaan ja toimintakykyä ylläpidetään yhdessä asiakkaan kanssa kaikissa palveluissa
- asiakas saa ja saavuttaa tarvitsemansa palvelun, hoidon ja hoivan
- LLKY:n toimintojen strateginen ohjaus yhdessä kuntien kanssa
- sote-palvelujen kustannukset on sopeutettu kuntien talouteen ja maakuntauudistuksen tavoitteisiin.

Yhteistoimintalautakunta on Isojoen, Karijoen ja Teuvan kuntien sekä Kauhajoen kaupungin yhteinen yhteistoimintalautakunta, joka kuuluu Kauhajoen kaupungin organisaatioon. Lautakunnan puheenjohtajana on Aulis Ranta-Muotio Teuvalta. Lautakuntaan kuuluu 14 jäsentä: Isojoelta 2, Karijoelta 2, Kauhajoelta 6 ja Teuvalta 4 ja lisäksi kuntajohtajilla on läsnäolo ja

puheoikeus kokouksissa. Kuntajohtajat kuuluvat myös LLKY:n johtokuntaan. Kuntajohtajat istuvat siis ns. kahdella pallilla. Tilaa ja tuottaa.

Kunnat vastaavat kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä. Terveyspalveluiden osalta käytännön työ on ulkoistettu LLKY:lle. Yhteistyön edelleen kehittäminen on ensiarvoisen tärkeää. Lautakunta tilaa LLKY:ltä sosiaali- ja terveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, ympäristöterveydenhuollon ja eläinlääkinnän palvelut.

Vuoden 2020 toimintakulut olivat n. 92,406 milj. euroa, toimintakulut nousivat 1,3 % edellisvuodesta. Yhteistoimintalautakunnan tulot ja menot sisältyvät Kauhajoen kaupungin talousarvioon.

Lautakunnan esittelijän tehtäviä hoitaa hallintojohtaja 35 %:n osuudella työajasta. Lisäksi lautakunnan sihteerinä toimii osa-aikaisesti talous- ja hallintosihteerä.

Yhteistoimintalautakunnan tilinpäätös sisältää hallintomenot sekä kuntien antamat määrärahat Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän sille tuottamien sosiaali- ja terveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, ympäristöterveydenhuollon ja eläinlääkinnän palvelujen hankintaan.

	TP 2019 €	TA + muutos 2020 €	TP 2020 €	Muutos % TP 2019-2020	Poikkeama € TA muutos / TP2020 €
Toimintakate	-54 353 677	-53 070 591	-56 970 402	+4,81 %	3 899 811

Tarkastuslautakunta toteaa, että yhteistoimintalautakunnan tavoite säästöjen saavuttamisesta vuoden 2020 kulukehityksessä ei toteutunut. Alkuperäinen talousarvio ylittyi 3,9 milj. euroa ja tilinpäätökseen 2019 verrattuna kustannukset olivat noin 2,617 milj. euroa suuremmat.

Tilinpäätöksiä vuoden 2019–2020 vertailtaessa kustannuskehitys on ollut vain 1,3 %. Kun vuoden 2020 kustannuksissa huomioidaan pandemian aiheuttamat 1,2 milj. euron ylimääräiset menot, kustannukset olisivat lähes vuoden 2019 tasolla.

Huomiota herättää, että Kauhajoen osalta kustannukset ylittyivät alkuperäiseen talousarvioon nähden 3,891milj. euroa ja tilinpäätökseen 2019 verrattuna 5,491 milj. euroa. Talousarviossa 2020 esitetty määrärahan ylitys tapahtui tuotteistuslaskelman lähes joka sektorilla, pois lukien ikäihmisten kotona asumista tukevat palvelut ja ympärivuorokautinen hoito ja hoiva, joista säästöä kertyi 0.392 milj. euroa.

Kauhajoen kaupungin osuus kustannuksista ja suoritteista: Tarkasteltaessa jäljempänä olevia taulukoita suoritteiden toteutumisesta sekä kustannusprosenttiosuuksista, on huomioitavaa, että suorittemäärien jäädessä alle tilauksen, on kulukehitys paljon suurempi. Tietämättä syytä tilauksen määrien alitukseen sekä koronan osuutta alituksen muodostumiseen epäily tuotteistuksen hintojen oikeellisuudesta ja kaikki kulut huomioon ottavasta hinnoittelusta on syytä tarkastaa. Maksaako Kauhajoki järjestävänä kuntana vajaakäytön aikana palvelujen ylläpidosta myös kustannukset ja muut kunnat vain käyttämiensä suoritteiden kustannukset?

Erikoissairaanhoido

	TP 2019	TA 2020	TA 2020 + muutos	Toteutuma 2020	Poikkeama	Tot %
Isojoki	-2 917 200	-2 982 044	-2 891 114	-2 753 619	-137 495	95,2
Karjajoki	-2 235 595	-2 062 000	-2 003 974	-1 922 656	-81 318	95,9
Kauhajoki	-19 497 505	-18 722 000	-19 022 000	-19 965 404	943 404	105,0
Teuva	-7 566 366	-7 648 000	-7 648 000	-6 990 706	-657 294	91,4
Yhteensä	-32 216 666	-31 414 044	-31 565 088	-31 632 385	67 297	100,2

Erikoissairaanhoidon kustannukset ovat ylittyneet LLKY:n osalta vain 67 297 euroa. Muiden kuntien säästön myötä (säästöä 876 107 euroa) Kauhajoen ylitys 943 404 euroa.

Tuotteistaminen

Yhteistoimintalautakunnan tuotot ja kulut sisältyvät Kauhajoen kaupungin talousarvioon. Kunnat maksavat maksuosuuksissaan yhteistoimintalautakunnalle ja edelleen LLKY:lle peruspalveluihin varaamansa määrärahat sekä perustoimeentulotuen valtionosuuden. LLKY toimittaa kuukausittain toteumaraportin (suoritteet ja kustannukset) lautakunnalle.

Tuotteistuslaskelman	LLKY:n tuottamat palvelut						
TP 2020	yhteensä						
Maksuosuudet	TP 2019	TA 2020	TA muutos	TA+m 2020	TP 2020	Tot.%	Poikk. €
Lapsiperheiden sosiaalipalvelut	6 060 607	5 085 003	1 050 000	6 135 003	6 399 747	104,3 %	264 744
Aikuissosiaalityön palvelut	2 685 012	2 519 578	100 000	2 619 578	2 628 722	100,3 %	9 145
Vammaispalvelut	4 025 392	3 494 083	315 000	3 809 083	4 075 419	107,0 %	266 336
Kehitysvammapalvelut	6 512 969	6 081 663	0	6 081 663	6 378 754	104,9 %	297 092
Sosiaalipalvelut	19 283 980	17 180 326	1 465 000	18 645 326	19 482 643	104,5 %	837 317
Polikliininen toiminta	9 029 281	8 757 946	1 000 000	9 757 946	10 487 231	107,5 %	729 285
Suun terveydenhuolto	2 567 647	2 597 114		2 597 114	2 616 822	100,8 %	19 708
Ymp.vrk hoito ja hoiva	17 244 262	17 094 324		17 094 324	17 017 116	99,5 %	-77 208
Ikäihm. kotona asumista t. palv	10 281 492	10 594 121		10 594 121	10 279 345	97,0 %	-314 777
Hoidon ja hoivan palvelut	39 122 683	39 043 504	1 000 000	40 043 504	40 400 513	100,9 %	357 009
Ympäristöpalvelut	818 371	956 116		956 116	890 396	93,1 %	-65 720
OMA TOIMINTA YHTEENSÄ	59 225 034	57 179 946	2 465 000	59 644 946	60 773 552	101,9 %	1 128 606
ERIKOISSAIRAANHOITO	32 216 666	31 414 044	151 044	31 565 088	31 632 385	100,2 %	67 297
LLKY YHTEENSÄ	91 441 699	88 593 990	2 616 044	91 210 034	92 405 937	101,3 %	1 195 903

	Maksuosuus TP 2019	Maksuosuus TA 2020	Lisä- määräraha	Lisälasku / palautus (-)	Maksuosuus TP 2020
Isojoki	9 270 000	9 500 000	0	-55 725	9 444 275
Karjajoki	5 953 509	5 830 000	0	-140 772	5 689 228
Kauhajoki	50 697 940	52 297 940	2 379 467	1 511 425	56 188 832
Teuva	21 120 000	20 966 050	236 577	-119 025	21 083 602
LLKY YHTEENSÄ	87 041 449	88 593 990	2 616 044	1 195 903	92 405 937

Kauhajoen kaupungin osuus kustannuksista ja suoritteista

Vuonna 2020 tilattujen suoritemäärien ja kustannusten toteutuminen sosiaali- sekä hoidon ja hoivan palveluissa:

Kustannus-% kattaa maksuosuudet yhteensä, sisältäen sekä tuotteistuksen että muun laskutuksen maksuosuudet.

KAUHAJOKI	Suoritteet	Suoritteet	Suoritteet	Kustannus
Sosiaalipalvelut	tilaus 2020	toteuma 2020	toteuma-%	%
Lastensuojelun sosiaalityö	5 576	6 709	120 %	108 %
Lastensuojelun perhetyö	1 850	3 182	172 %	120 %
SHL perhetyö	9 990	9 169	92 %	94 %
Lapsiperheiden SHL sosiaalityö	8 354	8 457	101 %	130 %
Perheneuvola	3 500	2 987	85 %	113 %
Aikuissosiaalityö	8 730	6 875	79 %	167 %
Päihdehuolto	1 400	1 527	109 %	109 %
Päihde- ja mtt-kotikuntoutus asiakaskäynti	2 000	1 676	84 %	119 %
Päihde- ja mtt-kotikuntoutus päivätoiminta	2 200	1 256	57 %	81 %
Vammaispalvelun sosiaalityö	2 500	2 669	107 %	111 %
Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminta	8 800	6 389	73 %	102 %
Keh.vamm.palveluiden avopalvelut	1 470	1 627	111 %	88 %
Kehitysvammaisten kuntoutusohjaus	1 470	1 299	88 %	103 %
Jokimutka Kauhajoki - asumispäivä	7 820	7 552	97 %	104 %
Kujakoto Kauhajoki - asumispäivä	1 700	1 829	108 %	87 %
Luppokoto Kauhajoki - asumispäivä	3 270	3 293	101 %	115 %
Päivänsiipi Teuva - asumispäivä	365	403	110 %	118 %

KAUHAJOKI	Suoritteet	Suoritteet	Suoritteet	Kustannus
Hoidon ja hoivan palvelut	tilaus 2020	toteuma 2020	toteuma-%	%
Vastaanottopalvelut - lääkäri ja hoitaja	34 950	29 727	85 %	109 %
Neuvolatoiminta	12 000	11 627	97 %	104 %
Fysioterapia	4 150	2 587	62 %	110 %
Suun terveydenhuolto - hammaslääkäri ja -hoitaja	16 150	16 615	103 %	106 %
Akuuttiosaston hoitopäivä	6 525	5 953	91 %	105 %
Kotisairaalan käynti	1 320	1 440	109 %	90 %
Kuntoutusosastopäivä	297	272	92 %	84 %
Sanssinkoti Kauhajoki - asumispäivä	20 995	14 464	69 %	62 %
Asuulikoti Kauhajoki - asumispäivä	6 915	6 868	99 %	96 %
Koivukartano Isojoki - asumispäivä	365	893	245 %	228 %
Saliininkoti Karijoki - asumispäivä	0	582		
Henriikkakoti Teuva - asumispäivä	0	806		
Niittyleinikki Teuva - asumispäivä	0	226		
Ikäihmisten päivätoiminta (koko- ja puolipäivä)	841	334	40 %	56 %
Muistineuvolan kynti	515	338	66 %	82 %
Ikäihmisten perhehoito	1 810	1 928	107 %	99 %
Tehostettu kotikuntoutus	4 455	3 823	86 %	102 %
Kotihoidon käynti	54 300	58 457	108 %	103 %

LLKY:n loppulasku / Kauhajoki

Tuotteistuslaskelman maksuosuudet TP 2019	KAUHAJOEN PALVELUT			
	TA+m 2020	TP 2020	Tot. %	Poikk. €
Lapsiperheiden sosiaalipalvelut	4 873 533	4 815 501	98,8 %	-58 032
Aikuissosiaalityön palvelut	1 677 402	1 649 810	98,4 %	-27 592
Vammaispalvelut	2 350 968	2 583 628	109,9 %	232 660
Kehitysvammapalvelut	3 350 929	3 541 445	105,7 %	190 516
Sosiaalipalvelut	12 252 832	12 590 383	102,8 %	337 551
Polikliininen toiminta	5 990 768	6 456 080	107,8 %	465 312
Suun terveydenhuolto	1 572 826	1 671 318	106,3 %	98 492
Ymp.vuorokautinen hoito ja hoiva	9 596 736	9 436 010	98,3 %	-160 726
Ikäihm. kotona asum. tukevat p.	5 655 179	5 522 519	97,7 %	-132 660
Hoidon ja hoivan palvelut	22 815 509	23 085 927	101,2 %	270 418
Ympäristöpalvelut	587 066	547 119	93,2 %	-39 947
OMA TOIMINTA YHTEENSÄ	35 655 407	36 223 428	101,6 %	568 021
ERIKOISSAIRAANHOITO	19 022 000	19 965 404	105,0 %	943 404
LLKY YHTEENSÄ	54 677 407	56 188 832	102,8 %	1 511 425

Alkuper.		
TA 2020	Tot. %	Poikk. €
3 823 533	125,9 %	991 968
1 577 402	104,6 %	72 408
2 035 968	126,9 %	547 660
3 350 929	105,7 %	190 516
10 787 832	116,7 %	1 802 552
5 376 301	120,1 %	1 079 779
1 572 826	106,3 %	98 492
9 596 736	98,3 %	-160 726
5 655 179	97,7 %	-132 660
22 201 042	104,0 %	884 885
587 066	93,2 %	-39 947
33 575 940	107,9 %	2 647 488
18 722 000	106,6 %	1 243 404
52 297 940	107,4 %	3 890 892

Vertailun vuoksi alla olevassa taulukossa on vuodelta 2019 vastaavat tiedot:

Tuotteistuslaskelman maksuosuudet TP 2019	KAUHajoEN PALVELUT				Alkuper.	Tot. %	Poikk. €
	TA+m 2019	TP 2019	Tot. %	Poikk. €	TA 2019		
Lapsiperheiden sosiaalipalvelut	4 184 282	4 492 546	107,4 %	308 264	3 884 282	115,7 %	608 264
Aikuissosiaalityön palvelut	1 390 157	1 605 161	115,5 %	215 004	1 390 157	115,5 %	215 004
Vammaispalvelut	2 314 582	2 411 878	104,2 %	97 296	2 261 062	106,7 %	150 816
Kehitysvammapalvelut	3 159 773	3 590 444	113,6 %	430 671	3 159 773	113,6 %	430 671
Sosiaalipalvelut	11 048 793	12 100 029	109,5 %	1 051 236	10 695 273	113,1 %	1 404 754
Polikliininen toiminta	5 513 853	5 561 010	100,9 %	47 157	5 513 853	100,9 %	47 157
Suun terveydenhuolto	1 547 800	1 543 625	99,7 %	-4 175	1 547 800	99,7 %	-4 175
Ymp.vuorokautinen hoito ja hoiva	10 064 347	9 344 840	92,9 %	-719 507	10 064 347	92,9 %	-719 507
Ikäihm. kotona asum. tukevat p.	4 999 951	5 174 444	103,5 %	174 493	4 999 951	103,5 %	174 493
Hoidon ja hoivan palvelut	22 125 948	21 623 920	97,7 %	-502 027	22 125 950	97,7 %	-502 029
Ympäristöpalvelut	576 717	502 489	87,1 %	-74 228	576 717	87,1 %	-74 228
OMA TOIMINTA YHTEENSÄ	33 751 460	34 226 437	101,4 %	474 978	33 397 940	102,5 %	828 497
ERIKOISSAIRAANHOITO	19 000 000	19 497 505	102,6 %	497 505	17 300 000	112,7 %	2 197 505
LLKY YHTEENSÄ	52 751 460	53 723 942	101,8 %	972 482	50 697 940	106,0 %	3 026 002

6.3 Kasvatus- ja opetuslautakunta

Kasvatus- ja opetuspalveluiden toimialan tehtävänä on tuottaa vahvat ja kattavat lapsilähtöiset varhaiskasvatus-, esi- ja perusopetus- sekä lukiopalvelut sekä tukea toisen ja korkeasteen koulutuksen opetustoiminnan jatkumista Kauhajoella.

Kasvatuksen ja opetuksen toimiala jakaantuu kahteen tulosalueeseen: varhaiskasvatus sekä opetus ja koulutus. Tulosalueet on jaettu toimintayksiköihin. Varhaiskasvatuksen tulosaluetta johtaa varhaiskasvatusjohtaja sekä koulutuksen tulosaluetta kasvatus- ja opetusjohtaja oman toimensa ohella.

Tilivelvollisena toimialajohtajana toimii kasvatus- ja opetusjohtaja. Hän toimii esittelijänä kasvatus- ja opetuslautakunnassa sekä sen alaisessa kasvatus- ja opetuslautakunnan jaostossa.

Strategiset tavoitteet vuosille 2019-2022

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet:

Strategiassa yhteisesti sovittujen arvolauseiden toteuttaminen ja vaaliminen koko palveluntarjonnassa. Kasvatus- ja opetuspalveluiden tehokas ja taloudellinen järjestäminen pedagogiikkaa ja kasvatusta tukevissa turvallisissa toimintaympäristöissä. Lasten, nuorten ja perheiden terveyttä ja hyvinvointia edistävät toimet ja kehityssuunnat huomioidaan kaikessa toiminnassa. Monialainen yhteistyö valtakunnallisen perhekeskustoimintamallin mukaisesti. Asiantunteva henkilöstö sekä henkilöstön laadukas koulutus ja työhyvinvointi.

Tilinpäätös 2020

Toiminnan laajuus 2018 – 2020:

Tavoite	TP 2018	TP 2019	TP 2020
Varhaiskasvatus, lasten lkm yht.	490	518	444
- oma toiminta	426	443	395
- palveluseteli (yksityinen)	64	75	49
Lastenhoidon tuki, lasten lkm (koti- /yksityisen hoidon tuki)		141	158
Esiopetuksen oppilasmäärä	138	107	162
Apip-toimintaan osallistuvien lukumäärä	208	175	199
Perusopetuksen 1-6 -vuosiluokkien oppilasmäärä	822	816	893
Perusopetuksen 7-9 -vuosiluokkien oppilasmäärä	425	408	400
Erityisen tuen piirissä olevien oppilaiden määrä	154	137	149
Lukion opiskelijat	245	183	178

	TP 2019	TA + muutos € 2020	TP 2020	Muutos % TP 2019-2020	Poikkeama € TA muutos / TP 2020
Toimintakate	-16 586 460	-16 564 665	16 125 152	- 2,8 %	- 439 513

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuspalvelujen tuottamisessa prosenttiosuudet ovat hieman muuttuneet vuodesta 2019: oman toiminnan osuus on 88 % (86 %/2019), palvelusetelien osuus 11 % (13 %/2019) ja ostopalvelut kunnilta 1 %, joka on sama kuin 2019. Maksuttomissa varhaiskasvatuskerhoissa lasten lukumäärän muutos on suurin, niihin osallistuu 24 lasta (41/2019). Varhaiskasvatuksen suunnitelman päivitys on toteutettu lakisääteisesti. Päivitetty suunnitelma on ollut voimassa 1.8.2019 alkaen. Henkilöstöä on koulutettu varhaiskasvatuksen pedagogiikan toteuttamiseen. Tukea tarvitsevien lasten kasvatukseen ja opetukseen on panostettu. Henkilöstön rekrytointi on ollut haasteellista.

Koronapandemia ja kevään poikkeusolot on vaikuttanut merkittävästi varhaiskasvatuksen tulosalueeseen. Totutusta käyttäjämäärästä poikkeusjaksolla varhaiskasvatuksen piirissä oli noin 25 -30 %. Perhetupa Soffa ja varhaiskasvatuskerhot (ei lakisääteiset palvelut) eivät toimineet ajalla 14.3. – 31.7.2020

Opetus ja koulutus

Oppilasmäärässä on tapahtunut muutosta eritoten esiopetuksessa sekä aineenopetuksessa. Tulosalueeseen on vaikuttanut merkittävästi koronapandemia ja kevään poikkeusolot.

Oppilaskohtaiset kustannukset 2018 – 2020:

	2018	2019	2020
Perusopetus € / oppilas	8 136,65	8 374,08	8 264,05
Lukio-opetus €/opiskelija	5 634,45	6 147,19	6 851,75

Perusopetuksen ryhmäkokojen kehitys Kauhajoen kaupungissa 2015 – 2020:

Vuosiluokka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1 - 2	16	16	17	18	19	18
3 - 6	18	18	18	18	18	19
7 - 9	19	19	20	19	19	18

Perusopetus esi- ja perusopetuksen kustannukset:

- kustannusmuutos on hyvin tavanomainen vuosivaihtelu, kun verrataan aikaisempiin vuosiin
- organisaatio on muuttunut niin, että PURUKI (puhtaus, ruoka ja kiinteistö) -kuluista on tullut vyörytyksiä, ja ne eivät ole osa sitovaa toimintakatetta kasvatus- ja opetuspalveluissa
- PURUKI-kulut on kuitenkin otettu huomioon oppilas-/opiskelijakohtaisessa hinnassa.

Lukiokoulutus sisältää kaiken opetuksen; myös kaksoistutkintolaiset, joista saadaan kurssi-perustaista tuloa ammatilliselta opetukselta:

- opiskelijamäärä on tällä hetkellä laskeva, johtuen mm. pienemmistä ikäluokista sekä opiskelijoiden valinnoista suuntautua enemmän kaksoistutkintojen suuntaan kuin aiemmin.
- tässä suurehkon nousun selittää opiskelijamäärän lasku lv. 2020 – 21 ja 7/12 kuluista on toteutunut hieman suuremmalla opiskelijamäärällä alkuvuodesta ja koska kustannus lasketaan opiskelijakeskiarvona, painottuu isompi kevään opiskelijamäärä vähemmän, kuin pitäisi.

Korona vuosi on erityisesti näkyvissä ns. uimahallimatkojen kustannuksen puolittumisena. Etäopetus laski oppilaskohtaista koulumatkakustannusta.

Kauhajoella ei ole maksettu liikennöitsijöille mitään kompensatiota ajojen keskeytymisestä keväällä. Perusteena on ollut se että useimmat kohteet on kilpailutettu kilometriveloituksella eli ns. turvattuja kilometrejä ei ole. Korona-aikana käytössä oli yhden ns. päiväkohteen autot.

Kuljetusoppilaiden lukumäärän ja kuljetuskustannusten kehitys 2019 – 2020

Vuosi 2019	Lukumäärä	€ (alv 0 %)	€ (alv 0 %) / oppilas
Yhteensä	636	788 475	1 239,74

Vuosi 2020	Lukumäärä	€ (alv 0 %)	€ (alv 0 %) / oppilas
Yhteensä	508	754 798	1 485,82

Tarkastuslautakunta toteaa hyväksi sen, että oppimistuloksia toteutetaan valtakunnallisen tahon seurannan lisäksi omilla seurantakokeilla sekä kyselyin.

Koronapandemian vaikutukset tulevat näkymään opetuksen ja kasvatuksen toimialan palvelujen käyttäjäkunnassa vielä pitkään pandemian jälkeenkin. Pandemian jälkihoidon tulee kiinnittää erityistä huomiota olemassa olevien resurssien puitteissa.

Lapsiperheitä tukeva perheohjaamo on täydessä toiminnassa ja siitä saatu palaute hyvää. Perheohjaamon toiminnan tiedotus valtuustolle sekä eri toimialojen lautakunnille on toteutunut.

Kasvatuksen- ja opetuksen toimiala on aktiivisesti hakenut ja onnistuneesti saanut erilaisiin hankkeisiin avustuksia, joista on saatu tuottoja lisää 367 000 euroa. Toimialan toteumaprosentti on n. 97,3 %. Sitova toimintakate alittuu vuoden 2020 osalta noin 439 500 euroa.

Kasvatus- ja opetuslautakunnan toiminta on vuonna 2020 järjestetty taloudellisella ja tehokkaalla tavalla.

6.3 Hyvinvointilautakunta

Lautakunnan toimialana on kaupungin hyvinvointipalveluiden tuottaminen koordinointi ja markkinointiviestintä. Hyvinvointipalveluja tuottavat liikunta- ja nuorisopalvelut, opistot (kansalaisopisto ja Panula-opisto), kulttuuritoimi, kirjasto- ja tieto- sekä tapahtumapalvelut. Toimialajohtajana toimii hyvinvointijohtaja.

Panostamme erityisesti asukkaiden hyvinvointiin, lapsi- ja perheystävällisyyteen yrittäjyyteen, työpaikkojen määrään, koulutukseen sekä työhyvinvointiin. Ennaltaehkäisevällä työhyvinvoinnilla on suuri merkitys työntekijän jaksamiseen ja hyvinvointiin.

Strategiset tavoitteet

Ennaltaehkäisevä ja ennakoiva toimintatapa hyvinvoinnin vahvistamisessa:

- Terveysttä ja kokonaisvaltaista hyvinvointia tukevia, tasa-arvoisesti saatavilla olevia palveluja eri kohderyhmille - koko elämänkaari huomioiden.
- Avoimet vuorovaikutteiset tiedotus-, kuulemis- ja keskustelukanavat kuntalaisten ja kaupunkiorganisaation välillä; asiakastytytyväisyyskyselyt ja reagointi tilanteisiin.
- Aktiivinen ja osallistuva kuntalainen.
- Suunnitelmallinen viestintä ja markkinointi.
- Toimintojen ja palvelujen järjestäminen asiakaslähtöisesti monialaisessa yhteistyössä.
- Ympäristön turvallisuuden parantaminen, hyvien käytänteiden ideoiminen ja mallintaminen.

Perustelut

Hyvinvointipalveluiden toiminnan suunnittelu, kehittäminen ja käytännön järjestäminen on asiakaslähtöistä ja tärkeimpänä tavoitteena on järjestää monipuolisia hyvinvointia ja terveyttä edistäviä ennaltaehkäiseviä palveluja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa kaupungin taloudelliset resurssit huomioiden. Hyvinvointipalveluiden toimintaa on kehitetty lapsista aikuisiin ja ikäihmisiin yhteistyössä seura- ja yhdistystoimijoiden kanssa.

Hyvinvointipalveluiden toiminnassa on tärkeää aktiivinen kuntalaisten osallistaminen. Korona-pandemia on vahingollisuudestaan huolimatta myös avannut uusia vaikuttamisen ja tiedottamisen keinoja palveluillemme. Sosiaalisen median käyttö ja virtuaalinen toiminta ovat aktivoineet kuntalaisten yhteydenpitoa ja vaikuttamismahdollisuuksien hyödyntämistä. Henkilöstön hyvinvoinnista huolehtiminen on jatkunut Hiomo-hankkeen toimintaperiaatteiden ja -tapojen ylläpitämisellä.

Hyvinvointipalvelut toimivat aktiivisessa yhteistyössä paikallisten yritysten, seurojen ja yhdistysten ja muiden vapaaehtoistoimijoiden kanssa sekä seudullisesti LLKY:n alueella ja koko maakunnassa.

Opisto- ja kulttuuripalvelut

- Opetustoiminnan ja kulttuuripalvelujen mahdollistaminen kaikille ikäryhmille sekä erityisryhmille: mm. kotona asuvat ikäihmiset, vammaiset, syrjäytyneet.
- Matalan kynnyksen osaamisen kehittämistä sosiaalisessa kontekstissa.
- Maksutonta opetusta yhteiskuntataidoissa mm. luentosarjat terveydestä, ikääntymisestä, Kauhajoen päätöksenteosta, erityisesti digitaidot ikäihmisille, työelämän ulkopuolella oleville.
- Työttömille maksuttomia osallistumismahdollisuuksia.
- Pedagogisesti pätevän aikuisen opetusta ja aikaa musiikissa myös yksilölle.
- Opetustoimintaa keskusta-alueen ulkopuolella.
- Maksuttomia tapahtumia; mm. kuukausikonsertit, kevätnäyttelyt, yhteistyömuodot.
- Kulttuuritarjontaa tuottavien yhteisöjen ja ryhmien tukeminen.
- Kulttuuriperinnön vaaliminen paikallisidentiteetin vahvistamiseksi.

Toimintarajoituksista huolimatta opistojen ja kulttuuripalveluiden toimintavuonna näkyi uuden oppiminen, aktiivisuus ja perustoiminnan kehittäminen. Järjestelytoimintaan käytetty valmistelutyö eri kulttuuritoimijoiden kanssa vaihtui uusien toimintamuotojen ideointiin.

Panula-opiston opetus jatkui lähes keskeytyksettä etänä ja Kauhajoen kansalaisopiston käynnissä olleista 150 kurssista jatkui etäopetuksena reilu kolmannes. Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi Panula-opistolle kahdesta hakemuksesta yhteensä 41 000 €:n yleisavustuksen koronapandemiasta aiheutuen. Avustuksella hankittiin opettajiston käyttöön etäopetuksessa tarvittavaa laitteistoa.

Kauhajoen kansalaisopiston tulos näyttäytyy positiivisesti. Kevään kurssien siirtyminen etätoteutukseen tai keskeytyminen näkyvät palkka- ja matkakulujen pienenemisenä, opiskelijamäärä laski reilun 30% edelliseen syylukukauteen verrattuna ja kursseja toteutui noin 16% vähemmän.

Kirjasto- ja tietopalvelut

- Kirjastopalvelut ovat avoimia ja maksuttomia palveluja.
- Kirjastoauto, pysäkki kaikissa esikouluissa, päiväkodeissa, sivukylien kouluilla.
- Ikäihmisten kotipalvelu, kirjakassitoiminta, kirjavinkkaus, lukukoiratoiminta.
- Lukusali, lehdet, musiikki, äänikirjat kaikkien ulottuvilla.

Kirjastossa tehtiin Vaasan kehittämiskirjaston hankkeen avulla laaja osastojen muutos. Tarkoituksena oli helpottaa asiakkaiden asioimista omatoimiaikana, helpottaa materiaalin löytämistä ja luoda yleistä viihtyisyyttä. Omatoimikirjaston käyttöönotto oli lokasuussa, asiakkailla on mahdollisuus päästä kirjastoon joka päivä 7-21 välisenä aikana.

Tapahtumia on järjestetty runsaasti sosiaalisessa mediassa (Facebook ja Instagram). Osalle alakouluista on järjestetty virtuaalinen kirjailijavieras AVI:n hankkeen avulla.

Liikuntapalvelut

- Alle 16 v. maksuton uinti.

- Lasten uinninopetus ympäri vuoden.
- Virkun aukioloaikojen laajennus.
- Lasten liikuntakerhot kouluilla, ohjatun liikunnan matalan kynnyksen ryhmät.
- Kohdeavustukset seuroille/yhdistyksille/ryhmille.
- Maksuton liikuntaneuvonta, elintapaohjaus ja liikuntakoulutukset ikääntyneille.
- Avoimet ja maksuttomat liikuntatapahtumat kaikenikäisille, myös erityisryhmille.

Virtuaaliset sosiaalisen median kautta asukkaille jaetut liikuntavinkit ja markkinointimateriaalit saivat positiivista palautetta. Sulkujen ja rajoitusten aikana liikuntapalvelut ovat pitäneet aktiivisesti seura- ja yhdistystoimijat ajan tasalla koronarajoitteiden vaikutuksesta toiminnan järjestämiseen. Keväällä pidettiin seuroille ja yhdistyksille info- ja keskustelutilaisuus kohdeavustusten jaosta.

Nuorisopalvelut

- Kaikkien saatavilla, erilaisia toimintoja eri kohde- ja ikäryhmille
- Nuorten tieto- ja neuvontapalvelutyö, ehkäisevä päihdetyö
- Avoin nuorisotilatoiminta
- Nuorisovaltuusto: vaikuttamiskeino nuorten asioihin
- Tapahtumatoiminta, turvallinen tapa kokea asioita turvallisen aikuisen kanssa
- Nuorten osallistuminen ja kuuleminen
- Moniammatillinen yhteistyö nuorten auttamiseksi, yksilötyö tarvittaessa.

Vuosi on ollut nuorisotyössä haastava, mutta toisaalta se on tuonut uusia mahdollisuuksia nuorten kohtaamiseen ja uusien nuorisotyön muotojen kokeilemiseen. Vaikka koronan aiheuttamat rajoitukset näkyvät vuoden tunnusluvuissa, ei niistä voida lukea toiminnan tai työn vähentyneen. On keskitytty ruohonjuuritason kohtaavaan perus- ja kohdennettuun nuorisotyöhön perinteisin ja digitaalisin keinoin.

Uutena toimintana mm. Kamalat äidit-vertaistukiryhmä teinien äideille ja ”Kohdataan koulussa”- koulunuorisotyön hanke, jonka tavoitteena on Korona-haittojen vähentäminen. Nuorisovaltuusto toteutti mm. ison hyvinvointikyselyn kauhajokisille koululaisille ja opiskelijoille sekä nuorille aikuisille. Etsivän nuorisotyön tuki on ollut tärkeää ja tavoitettujen asiakkaiden määrä kasvaa vuosittain. Nuoret ohjautuvat etsivän nuorisotyön piiriin enenevässä määrin oman suoran yhteydenottonsa kautta.

Markkinointi ja tapahtumat

- Markkinoinnin ja mainonnan kehittäminen
- Kaupungin toimialojen välinen yhteistyö
- Kaupungin viihtyvyyteen ja liikenneturvallisuuteen liittyviä toimet
- Yhteistyö ulkopuolisten kumppaneiden kanssa
- Tervetuloa Kauhajoelle ja Kaupunginjohtajalta vauvapostia -paketit.

Ruokamessujen ja muidenkin kaupungin tapahtumien peruuntumisen vuoksi oli mahdollista suunnata resurssit markkinoinnin ja mainonnan kehittämiseen (sosiaalinen media) ja mm. on suoritettu Hämes-Havusen talonpoikaistalon esittely-, vuokraus- ja kunnossapitotöitä.

Hyvinvointipalveluiden ja teknisen osaston yhteistyö on toimivaa mm. liikuntapaikkojen hoito ja yhteydenpito kylätoimijoihin. Teknisen osaston tonttikampanja edistää kaupungin asukkaiden asumisen ja viihtyisyyden hyvinvointia.

Ulkopuolisista yhteistyökumppaneista merkittävimpiä ovat Lauhanvuori-Hämeenkanas Geopark sekä kauppiasverkosto, joka järjestää erilaisia tapahtumia Kauhajoella sekä Kauhajoen Taitokeskus ja Taito Etelä-Pohjanmaa ry.

Tilinpäätös 2020

Toiminnan laajuus 2018 – 2020:

	TP 2018	TP 2019	TP 2020
Kansalaisopiston opetustunnit	7 371	7 825	7 457
Opiskelijamäärä netto	2 221	2 016	1 807
Panula-opiston opetustunnit	6 977	7 290	7 280
Opiskelijamäärä netto	244	244	229
Kulttuuritoimen rahoittamat tilaisuuksien kävijät	12 200	7 700	200
Kirjasto/lainaukset	248 510	241 964	150 471
Kirjastoauto/lainaukset	59 543	55 496	44 536
Nuorisopalveluiden kohdatut	9 397	9 895	6 325
Nuorisotilan kävijät yhteensä	3 560	2 415	2 682
Liikuntapalveluiden ohjattu liikunta	12 902		
• ohjauskerta		733	1 247
• osallistujat		10 522	14 896
Virkistysuimala-urheilutalon kävijät	116 840		
• uimala	71 622	31 257	47 809
• urheilutalo	45 218	66 821	15 298
Ruokamessujen kävijät	13 000	13 200	-

	TP 2019 €	TA + muutos 2020 €	TP 2020 €	Muutos % TP 2019-2020	Poikkeama € TA muutos / TP2020 €
Toimintakate	-2 036 301	-2 063 272	-1 988 196	-2,4 %	-75 076

Tarkastuslautakunta toteaa, että hyvinvointipalveluiden organisaatiomuutos on onnistunut hyvin. Myös hyvinvointipalveluiden ja teknisen osaston yhteistyö on toiminut kuluvan kauden aikana joustavasti. Hankerahoituksen hakeminen ja saaminen on toteutunut positiivisesti ja palveluja on voitu järjestää toiminnallisesti ja kustannustehokkaasti. Koronapandemiasta huolimatta toimintaa on pystytty toteuttamaan osin digitaalisin keinoin, uudet toimintamuodot ovat mahdollistaneet jopa uusien innovaatioiden syntymisen. Toiminnan kehittäminen on saanut huomiota myös valtakunnallisilla palkinnoilla.

HYTE-kerroin (Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen) on suunniteltu otettavan käyttöön vuoden 2023 alusta, jolloin kunnille jaetaan ensimmäisen kerran uudistuksen jälkeinen valtionosuus. Jo nyt tehtävä työ tulee siis vaikuttamaan rahoitukseen. Kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan.

Tarkastuslautakunta esittää pohdittavaksi, onko ennaltaehkäisevän työn kannalta tarkoituksenmukaista siirtää vanhus- ja vammaisneuvostojen käsiteltävät asiat hyvinvointilautakunnan alaisuuteen.

6.5 Tekninen lautakunta

Teknisen lautakunnan perustehtävänä on järjestää ja kehittää asiakkailleen asiantuntevasti ja laadukkaasti näiden tarvitsemat tekniset palvelut. Tehtävänä on luoda asiantuntevalla maankäytön suunnittelulla edellytykset viihtyisän, terveellisen ja turvallisen asuin-, työ- ja vapaa-ajan ympäristön rakentumiselle.

Teknisen lautakunnan strategiset menestystekijät ovat palvelutoiminnan tehokkuus, kestävä maankäytön suunnittelu ja toteutus sekä talouden tasapaino.

Strategiset menestystekijät:

- yhdyskuntarakenteen ja elinvoimaisuuden kehittäminen
- kestävä maapolitiikka ja maankäytön suunnittelu ja kaava-alueiden toteutus
- nopeat ja joustavat liikenne yhteydet
- ydinkeskusta-alueen kehittäminen viihtyisämmäksi ja turvallisemmaksi
- tehokas palvelutoiminta
- terveyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen
- kiinteistöjen toiminnallisen tehokkuuden tarkastelu
- energiatehokkuutta koskevan toimintasuunnitelman toteuttaminen
- yhteistyö ja osallistuminen
- palvelurakenteen uudelleen tarkastelu.

	TP 2019 €	TA + muutos 2020 €	TP 2020 €	Muutos % TP 2019-2020	Poikkeama € TA muutos / TP2020 €
Toimintakate	-5 744 257	-5 831 101	-5 858 982	2 %	27 881

Toimintatuotot yhteensä 4,86 milj. euroa ovat toteutuneet 96,7 % ja toimintakulut yhteensä 10,80 milj. euroa, 98,6 % ja toimintakate 5,86 milj euroa. Toimintakate ylittyi 27 881 euroa muutostalousarvioon nähden (2 %). Koko toimialan henkilöstökulut ovat alittuneet 26 777 euroa.

Kauhajoen yhteismetsän pinta-ala on yhteensä 2024 ha ja kokonaisarvo 4 278 022 euroa (26.3.2021), osuuksia on yhteensä 141,40 kpl, josta kaupungin osuus on 36,59 kpl. Osuuden laskennallinen arvo on 30 254,34 euroa. Kaupungin osuuksien laskennallinen arvo arviohetkellä on yhteensä 1 106 901,43 euroa. Laskennallinen arvo perustuu yhteismetsän kokonaisuuden metsäarvioon ja vapailla markkinoilla yhteismetsän osuuksien arvot ovat olleet metsäarvioita korkeammat. Yhteismetsän osalta ei voida puhua enää hehtaareista vaan ainoastaan osuuksista, joita kaupungilla on kyseiseen yhteisöön. Mikäli kaupunki haluaa realisoida kyseisiä osuuksia, niin se onnistuu ainoastaan osuuksia myymällä.

Metsätalouden toimintatuotot olivat 141 679 euroa (toteuma 141,7 %) ja toimintakulut 84 653 euroa (toteuma 148,2 %). Toimintakate on 57 085 euroa (toteuma 133,1 %).

Tonttikampanja aloitettiin 1.8.2019, jolloin myytiin 6 tonttia, joista 4 kauppaa tehtiin sähköisellä kaupalla. Vuoden 2020 aikana myytiin 6 tonttia eli kampanjassa myyty yhteensä 12 tonttia joista 9 kpl sijoittuu Äijälän alueelle, 2 kpl Aron nk. taimitarhan alueelle ja 1 kpl Paukulan alueelle. Tontinmyyntikampanjaa on päätetty jatkaa 15.12.2021 saakka. Sähköistä kauppaa tullaan jatkamaan, mutta erityisissä tilanteissa kaupat on tehtävä manuaalisesti.

Puhtauspalveluiden kustannukset ovat 21,97 €/m². Kouluaterian hinta on 3,60 €/päivä, päiväkotiaaterian hinta 5,74 €/päivä sekä terveyskeskuksen osaston hinta 17,20 €/päivä.

	Toimintatuotot 2019	Toimintakulut 2019	Toimintatuotot 2020	Toimintakulut 2020
Kaupunkisuunnittelu	160,80 %	99,90 %	38,30 %	141,70 %
Kunnallistekniikka	109,60 %	100,50 %	101,50 %	96,70 %
Toimitilapalvelut	101,70 %	105,50 %	105,10 %	97,30 %
Palo- ja pelastustoimi		98,90 %		%
Rakennusvalvonta	64,70 %	84,20 %	60,00 %	89,90 %

Toimintakatteiden toteuma tulosalueittain:

- Kaupunkisuunnittelu, ylitys 552.888 €
- Kunnallistekniikka, alitus 56 982 €
- Toimitilapalvelut, alitus 388 079 €
- Rakennusvalvonta, ylitys 11 030 €.

Kaupunkisuunnittelussa toimintatuotot ovat toteutuneet 38,3 % ja toimintakulut 141,7 %. Kaupunkisuunnittelun talousarviota pienemmät myyntituotot johtuvat mm Rauhankosken ja Survonnevan metsäalueiden suunniteltujen myyntien siirtymisestä vuodelle 2021. Toimintakulujen ylitys johtuu teollisuusalueelta myydyin tontin tonttikampanjassa myytyjen tonttien aiheuttamista myyntitappioista.

Kunnallistekniikassa toimintatuotot ovat toteutuneet 101,5 % ja toimintakulut 96,7 % ja toimintakate on alittunut 56 982 euroa. Toimitilapalveluissa toimintatuotot ovat toteutuneet 105,1 % ja toimintakulut 97,3 % (206 418 €) ja toimintakate on alittunut 388 079 euroa.

Palo- ja pelastustoimen kulut ovat 80 355 € budjetoitua pienemmät (palautus 75 796 €).

Vuoden 2020 aikana on toteutettu teknisten palveluiden palvelurakenneselvitys Navico Oy:n toimesta. Selvityksen lähtökohtana on ollut talouden tasapaino ja palvelujen tehokkuus. Selvitys sisälsi työsuunnitelman, lähtötietojen kartoituksen, nykytilan kartoituksen toimintojen, talouden ja henkilöstöresurssien osalta. Lisäksi on tehty vertaileva analyysi 4 verrokkikuntaan (Lapua, Kauhava, Kurikka ja Ilmajoki). Loppuraportti toimenpide-ehdotuksineen luovutettu yhteistyöelimelle 7.12.2020 ja tekniselle lautakunnalle 26.1.2021.

Suoritettujen haastattelujen perusteella on poliittisen ilmapiirin koettu muuttuneen hyökkäävämmäksi, mikä on heijastunut eri toimialojen väliseen yhteistoimintaan. Päättäjien puuttumiset operatiiviseen toimintaan, erilaisten selvitysten vaatiminen, työrauhan ja arvostuksen puute, johtajuusvaje sekä ylimmän johdon tuen puute koettiin negatiivisina asioina. Luottamuspuola vaikuttaa teknisten palveluiden jokapäiväiseen tekemiseen, työssä viihtymiseen, työhyvinvointiin ja jaksamiseen. Henkilöstö ei ole vain organisaation tärkein voimavara vaan myös ainoa voimavara.

Talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteutuminen:

- Maaomaisuuden myyntitoimenpiteinä toiminnan kannalta hajallaan sijaitsevien talousmetsätilojen, suovaltaisten metsätilojen ja viljelyvuokratilojen myynnit (mm. Rauhankoski ja Survonneva) siirtyivät vuodelle 2021
- Sanssinkoulun Tuunaisen siiven purku
- Ullantien neuvolarakennuksen myynti 130 000 €

- Henkilöstösäästöt kaupunkisuunnittelun tulosalueella (palvelusihteerin tehtävien uudelleen järjestely)
- Kaavoittajan nimikemuutos kehittämispäälliköksi ja viran siirto elinkeinopalveluiden toimialalle. Hän hoitaa teknisen toimialan kaavoittajan toimenkuvaan kuuluvia töitä 50 % työajalla.
- Kaavasuunnittelijan työpanos jakautuu kaupunkisuunnitteluun 60 % ja kasvatus- ja opetustoimialaan 40 %.
- Rakennustarkastajan työpanos on jakautunut 40 % toimitilapalvelut/suunnittelun tulosalueelle ja rakennusvalvontaan 60 % vuoden 2020 aikana.
- Vuoden 2020 investointiohjelman seuraavista hankkeista luovuttu/siirretty:
 - Sanssinkartanon maalaus 30 000 €
 - Tiklaksentien halli 1 toimisto-osan remontti 50 000 € (siirretään vuodelle 2021)
 - Varastokentän toteutus kevyempänä (elinkeinohanke)
 - Tokerotien kevyenliikenteenväylän kustannusosuus oletettua pienempi.

Teknisen toimen alaisen toiminnan osalta tarkastuslautakunta toteaa, että osasto on saavuttanut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet lähes suunnitellusti ja toiminta on järjestetty tarkoituksenmukaisella tavalla.

6.6 Rakennuslautakunta

Rakennuslautakunnan perustehtävä on huolehtia toimialaansa kuuluvan lupamenettelyn sekä valvonta- ja neuvontatoimen asianmukaisesta järjestämisestä Kauhajoen kaupungissa. Rakennusvalvonta palvelee kaupunkilaisia ja huolehtii yleisen edun huomioon ottamisesta sekä käsittelee rakentamiseen tarvittavat luvat, suorittaa lupiin liittyvät tarkastukset ja antaa ohjeita rakentajille, seuraa rakentamisen yleistä kehitystä kaupungissa sekä vaikuttaa valmisteluun, joka liittyy rakentamiseen, maisema- ja kaupunkikuvaan sekä maankäytön suunnitteluun.

Strategiset menestystekijät:

- toimiva palvelurakenne
- kuntayhteistyö
- rakentamisen ohjauksen ja sääntelyn tavoitteena on varmistaa laadukas, turvallinen ja terveellinen rakentaminen
- maankäytön ja rakentamisen suunnittelulla luodaan edellytykset laadukkaalle ja elinvoimaiselle rakennetulle ympäristölle
- rekisteritietojen laatu ja ajantasaisuus.

	TP 2019 €	TA + muutos 2020 €	TP 2020 €	Muutos % TP 2019-2020	Poikkeama € TA muutos / TP2020 €
Toimintakate	-166 612	-192 206	-203 235	+22,0 %	-7 499

Kiinteistöveron tiedot 2020:

2.1 Käyttötarkoituksen mukaiset kiinteistöverotiedot muuttujina Alue, Käyttötarkoitus, Vuosi ja Tiedot

	2020	
	Kiinteistövero, euroa	Kiinteistöveron muutos, %
232 - Kauhaajoki		
1. YHTEENSÄ	3 623 254	0,1
1.1 RAKENNUKSET YHTEENSÄ	3 379 440	0,0
1.1.1 Vakituinen asuinrakennus	1 827 317	-0,9
1.1.2 Muu kuin vakituinen asuinrakennus	123 130	0,5
1.1.3 Yleinen (rakennus)	1 292 733	1,5
1.1.4 Voimalaitosrakennus	126 900	-4,5
1.1.5 Ydinvoimalarakennus	-	-
1.1.6 Pienvoimalaitos	9 361	44,9
1.1.7 Yleishyödyllisessä käytössä (rakennus)	0	-
1.2 MAAPOHJAT YHTEENSÄ	243 813	2,1
1.2.1 Yleinen (maapohja)	230 036	2,5
1.2.2 Yleishyödyllisessä käytössä (maapohja)	0	-
1.2.3 Rakentamaton rakennuspaikka	13 777	-3,6

Vuonna 2020 kiinteistöveroa saatiin 3 623 254 euroa, kasvua edelliseen vuoteen verrattuna 24 064 euroa. Kiinteistöjen verotusarvo laskee vuosittain vakituisten asuinrakennusten kohdalla 1,25 % ja muiden kiinteistöjen osalta 5 % vuodessa.

Viime vuonna myönnettiin yhteensä 224 erilaista lupaa, joista omakotitalon rakennuslupia oli 13 kpl.

Rakennustarkastajia on ollut 2,5, josta vuoden lopussa vähenee 0,5 hlö. Rakennusvalvonnan sähköinen lupapisteasiointi on otettu käyttöön lokakuussa ja siirtyminen on sujunut hienosti uuteen toimintatapaan.

Katselmuksia jouduttiin rajoittamaan koronasta johtuen.

Katselmuksien lajeittainen määrä 01.01.2020-31.12.2020

Katselmus	Lkm
Aloitustilaisuus	13
Rakennustöiden aloitus	37
Aloituskokous	15
Rakennuksen sijoitus	29
Perustuskatselmus	9
Rakennuskatselmus	44
Rakennusvaihekatselmus	5
Käyttöönottokatselmus	50
Käyttöönottokatselmus ennen sisäänmuuttoa	16
Loppukatselmus	284
Yhteensä	502

Rakennuslautakunta on saavuttanut sille asetetut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet hyvin.

6.7 Investoinnit

Vuoden 2020 suurimpia investointeja

- Koulukeskuksen auditorion (L-osa) peruskorjaus ja K-siiven ulkoseinien eristeiden, ulkoverhouksen ja ikkunoiden uusiminen 1 441 352 €
- Sanssin palvelukodin investoinnit sekä Sanssinkoti/Hammashoitola uudisrakennuksen ja peruskorjauksen suunnittelu yhteensä 234 346 €
- Nuorisotalo Räimiskän peruskorjaus 89 766 €
- Sanssinkoulun Terijoen siiven korjaus sekä Tuunaisen siiven purkutöiden jälkeen liitoskohdan ennallistaminen 516 553 €.
- Päntäneen koulun korjaustoimenpiteet 97 388 €
- Paloaseman varavoimageneraattori 89 088 €
- Katujen rakentaminen 748 395 € ja päällystäminen 174 969 €
- Jokirantapuiston rakentaminen Oppaanniemeen (Ympäristöhanke) 153 506 €
- Sade- ja hulevesiviemäriverkoston rakentaminen 802 840 €.

Investointien merkittävimmät poikkeamat 2020

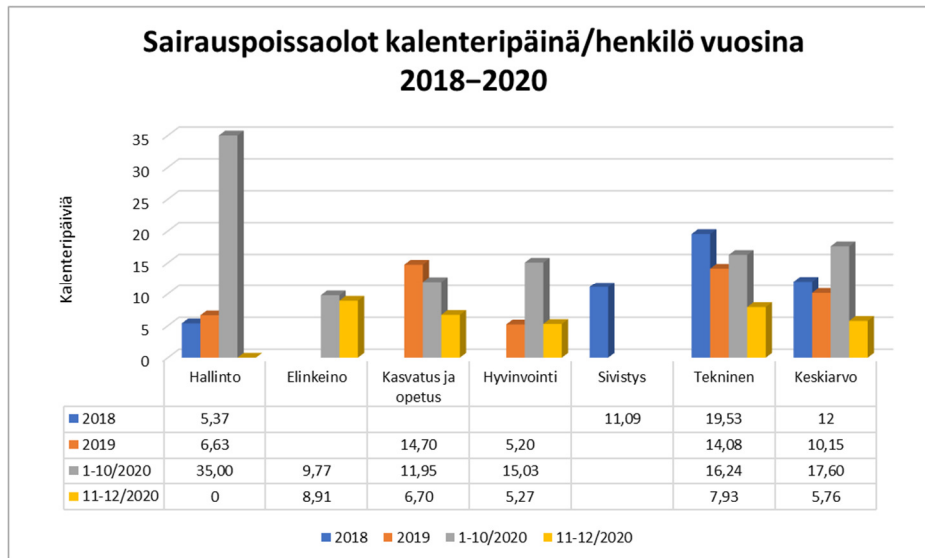
- Viemäri- ja sadevesiviemäröinnin rakentaminen, ylitys 111 840 €
- Teollisuusrakennuksen pohjarakennustyöt, alitus 293 915,68 € (määräraha 572 500 €)
- Katujen rakentaminen, ylitys 203 395 €
- Ympäristöhankeet, alitus 111 493 €
- Ely:n tiehankkeet, alitus 205 695 € (Tokerotien kevyenliikenteenväylän rakentamisen kaupunginosuus muodostui arvioitua pienemmäksi)
- Halli Mikontie, alitus 45 001 € (siirretty vuodelle 2021)
- Sanssin koulu, ylitys 56 553 €
- Koulukeskus L-osa/Auditorio, alitus 81 647 €
- Vapaa-aikakeskusalue, alitus 88 638 € (pinnan uusiminen toteutettiin kevyemmin)
- Sanssinkartano, alitus 30 000 € (siirretty vuodelle 2021).

Investointien kokonaismenot olivat 5 729 348 euroa, johon tuloja kirjattiin 350 890 euroa. Nettomenoksi muodostui siten 5 378 458 euroa.

6.8 Henkilöstö

Kauhajoen kaupungin kokonaishenkilöstön määrä vuoden 2020 lopussa oli 655, joista vakinaisia työntekijöitä oli 467, mikä oli edellisvuoteen verrattuna 66 henkilöä enemmän. Määräaikaisia oli 188 henkilöä, kuten vuonna 2019. Henkilöstön palkkakulut olivat 24,4 milj. euroa, joka on noin 2,0 milj. euroa edellisvuotta enemmän.

Vuonna 2020 poissaolopäiviä oli yhteensä 6 819 kalenteripäivää. Poissaolojen määrä on jatkanut laskuaan, nyt 612 kalenteripäivää edellisvuoteen verrattuna. Poissaolopäivien määrä on nyt pienempi kuin viimeisin pienin saavutettu, 6 998 kpv / 2014. Terveysperusteisten poissaolojen palkkakustannukset ilman sosiaalikuluja olivat 471 625 euroa (521 632 € / 2019).

Eläkkeelle siirtyi 23 henkilöä, mikä oli 10 vähemmän kuin edellisvuonna. Vanhuuseläkkeelle siirtyi 13 ja työkyvyttömyyseläkkeelle 10 työntekijää, sisältäen myös osatyökyvyttömyyseläkkeet ja kuntoutustukipäätökset. Kevan arvion mukaan vuosina 2021–2026 kaupungilta jää vanhuuseläkkeelle 113 henkilöä, 24 % vakinaisesta henkilöstöstä. Vanhuuseläkkeelle voi jäädä joustavasti 63–68-vuotiaana. Eläkeuudistuksen tavoitteena on lykkäyskorotuksella kannustaa työntekijöitä jatkamaan työssä vanhuuseläkeiän alarajan täyttämisen jälkeen.

Vuoden lopussa säästövapaita oli kirjattuna yhdellä henkilöllä 23, vähennystä edellisestä vuodesta 9 päivää. Koulutuspäivät vähenivät yli puolella, 331 päivää edellisvuoteen verrattuna.

Tuotannollisilla ja taloudellisilla perusteilla toteutettiin lomautuksia 15.6.–31.12.2020. Lomautuksilla arvioitiin saavutettavan 460 000 euron säästöt vuoden 2020 aikana, riippuen myös koronapandemian vaikutuksista ja poikkeusolojen kestosta. Lomautuspäiviä kertyi 322 henkilölle yhteensä 3 379 päivää. Kustannussäästön arvioitiin olevan noin 300 000 euron (arvio palkkakuluista sivukuluineen).

Kauhajoen kaupungin hallinto-organisaatiossa on 5-jäseninen kaupunginhallituksen henkilöstöjaosto. Henkilöstöjaoston toimialana on hoitaa kaupungin luottamushenkilöitä ja henkilöstöä koskevat henkilöstöasiat.

Työterveyshuolto ja työsuojeluorganisaatio ovat yhteistyökumppaneita ja asiantuntijoita työhyvinvoinnin ja työkyvyn tukemisessa. Vuoden 2004 aikana aloitettua Paree-työhyvinvointitoimintamallia on jatkettu edelleen normaalina toimintana. Mallia on toteutettu henkilöstöhallinnon, työterveyshuollon ja liikuntatoimen yhteistyönä. Uusia perusrhymiä ei kuitenkaan perustettu työterveyshuollon muutosten ja koronapandemian vuoksi. Työhyvinvointia tuettiin myös liikunta- ja kulttuuriseteleillä (30 €/työntekijä).

Tarkastuslautakunta pitää edelleen tärkeänä henkilöstön ammattitaidon ylläpitoa ja siirtämistä sekä uuden osaamisen hankkimista.

7. Muut havainnot

Lautakunta korostaa asioiden huolellisen valmistelun tärkeyttä sekä lain, sääntöjen ja ohjeiden noudattamista. Asioiden valmisteluun tulee varata tarpeeksi aikaa, että niihin perehdytään ja esitykset ovat perusteltuja ja selkokieleisiä, että päätöksenteko sujuu joustavasti.

Henkilöstön työhyvinvoinnin ja työtyytyväisyyden sekä työturvallisuuden parantamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Organisaatio- ja muut muutokset ovat vaatineet henkilöstöltä paljon. Tämä edellyttää kaikilta esimiehiltä hyvää muutosjohtamista. Erilaisten muutosten käytäntöön viemisessä parhaimpia asiantuntijoita ovat henkilöt jotka ko. työtä tekevät ja heidät tulee ottaa mukaan valmistelutyöhön. Tarkastuslautakunta toteaa, että sairauslomat ovat vähentyneet edellisvuodesta. Vähentymisen syinä ovat mahdollisesti koronatilanteen tuomat lomautukset ja muut poissaolot sekä etätyön mahdollistuminen.

Tilinpäätöksen ylijäämäisyydestä huolimatta kokonaisvelkamäärä asukasta kohden kasvoi 159 euroa (3,3 %) ollen 5 033 euroa per asukas. Kaupungin konsernissa velkamäärä asukasta kohden kasvoi 313 euroa (3,8 %), ollen 8 537 euroa per asukas. Kaupungin konserni sisältää kaupungin ja sen konserniyhtiöt ja osuudet kuntayhtymistä. Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupunginhallituksen konserniohjaus on ollut pääosin toimivaa ja tuloksellista muiden kuin LLKY:n osalta.

Tasapainotusohjelma on toteutunut pääosin hyvin kaupungin omassa toiminnassa. Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän palveluiden osalta Kauhajoen ylitys 3,89 milj. euroa alkuperäiseen talousarvioon nähden, mikä koostuu pääosin sosiaalipalveluiden ja erikoissairaanhoidon ylityksistä.

Kaupungin tilinpäätöksessä on edellisten tilikausien alijäämää 7,3 milj. euroa ja tilikauden ylijäämä 0,68 milj. euroa, joten kertynyt alijäämä on yhteensä 6,6 milj. euroa, joka on katettava viimeistään vuonna 2022. Tämä tarkoittaa tiukan taloudenpidon ja hyväksytyn tasapainotusohjelman noudattamista ja päivittämistä jatkossakin.

Kestävän kehityksen maaseutumatkailun kehittäminen on Lauhavuori - Hämeenkan gas Geopark -alueen yhteinen tavoite. Unescon myöntämä Geopark-status saatiin vuonna 2020. Lähimatkailu on huomattavasti lisääntynyt viimeisen vuoden aikana. Luontomatkailun kehittäminen Kauhajoella tarkoittaa sitä, että samalla lisätään myös kaupungin asukkaiden mahdollisuuksia oman hyvinvoinnin ylläpitämiseen sekä kunnon kohottamiseen.

7.1 Konserniohjaus ja -yhteisöille asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Yhtiö ja tavoitteiden toteutuminen	Tavoite ja arvio
Kauhajoen Lämpöhuolto Oy	Kauhajoen kaupungin omistusosuus 100 %. Toiminta oli ylijäämäinen 62 571 €.
Kauhajoen Tennishalli Oy	Kauhajoen kaupungin omistusosuus 95 %. Toiminta oli alijäämäinen -1 391 €.
Kauhajoen Vesihuolto Oy	Kauhajoen kaupungin omistusosuus on 88,67 %. Toiminta oli ylijäämäinen 109 668 €.
Kiinteistö Oy Kauhajoen Liikenneterminaali	Kauhajoen kaupungin omistusosuus on 84 %. Toiminta oli alijäämäinen -5 917 €.
Kiinteistö Oy Kauhajoen Teknologiakeskus	Kauhajoen kaupungin omistusosuus on 64,28 %. Käyttöaste noin 85 %. Toiminta oli ylijäämäinen 27 €.
Kiinteistö Oy Kauhajoen Vuokra-asunnot	Kauhajoen kaupungin omistusosuus on 100 %. Käyttöaste 77,58 % Toiminta oli ylijäämäinen 13 €.
Suupohjan Seutupalvelukeskus Oy	Kauhajoen kaupungin omistusosuus on 51,15 %. Tilikauden tulos +/- 0 €.

7.2 Kuntayhtymät

Kauhajoen kaupunki on suurimpana jäsenenä ja maksajana seuraavissa kuntayhtymissä, mutta niiden hallituksissa / johtokunnassa vähemmistössä.

Suupohjan koulutuskuntayhtymä

Kaupungin osuus peruspääomasta oli 54,09 %. Perussopimuksen mukaan Kauhajoen kaupunki maksaa 5 % kauhajokisten työntekijöiden palkkasummasta koulutuskuntayhtymälle. Opetusministeriö maksaa oppilaista valtionosuuksia, joka on oppilaitoksen päätulolähde.

Tällä hetkellä koulutuskuntayhtymä selvittää aktiivisesti vaihtoehtoja, joilla elinvoimaisuus jatkossakin voidaan turvata. Ammatillisen koulutuksen säilyminen alueella ja sen rooli elinkeinon osaajien tuottamisessa tulee jatkossakin varmistaa.

Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä

Kaupungin osuus peruspääomasta oli 59 %. Kauhajoen kaupunki maksoi vuonna 2019 tuoteistuslaskelman mukaan 56,2 milj. euroa LLKY:lle. Kauhajoen kaupungin osalta erikoissairaanhoidon kustannukset olivat yhteensä 20,0 milj. euroa, vuonna 2019 kustannukset olivat 19,5 milj. euroa. Kasvua edellisvuoteen 0,5 milj. euroa.

8. Seuranta

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä arviointikertomuksen jälkiseurantaa. Lautakunta esittää, että valtuusto velvoittaa hallintokunnat ja konserniyhtiöt käsittelemään arviointikertomuksen ja ryhtymään toimenpiteisiin omalta osaltaan esille nostettujen asioiden korjaamiseksi ja toiminnan kehittämiseksi. Tehdyistä toimenpiteistä pyydetään raporttoimaan tarkastuslautakunnalle lokakuun 2021 loppuun mennessä.

9. Tarkastuslautakunnan yhteen veto ja esitys valtuustolle

Kuntalain 110 §:n mukaan, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, on kunnanhallituksen velvollisuus esittää selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi. Tasapainottamistyön onnistuminen edellyttää, että yleinen talouskasvu jatkuu, työllisyyskehitys pysyy suotuisana ja valtionvarainministeriön/Kuntaliiton verotuloennusteet positiivisuudessaan pitävät paikkaansa.

Kaupunginvaltuuston asettamat keskeiset toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet kohtalaisesti ja kaupungin toiminta on järjestetty tarkoituksenmukaisella tavalla. Talousarvion valtuuston asettamat taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet kaupungin toiminnassa hyvin. Yhteistoimintalautakunnan ylitykset talousarvioon nähden asettavat merkittävät haasteet talouden tasapainottamiseksi. Kaupunginhallituksen tehtävänä on alijäämien tasapainottaminen vuoden 2022 loppuun mennessä. Tällä ylijäämäkehityksellä se ei ole realistista. Millä toimenpiteillä kaupunginhallitus aikoo saada alijäämät tasoitettua vuoden 2022 loppuun mennessä?

Kaupungin talouden tasapainottaminen vaatii yhä edelleen ponnisteluja. Realistisesti laaditussa toimenpideohjelmassa toimenpiteet tulee esittää yksilöityinä, rahamääräisinä ja ajallisesti kohdistettuina. Jatkossakin tulee palvelutuotantoa tarkastella kriittisesti; mistä voidaan luopua ja mitä voidaan tehdä toisella tapaa nykyistä kustannustehokkaammin, mm. palvelujen ostojen hyödyntämistä.

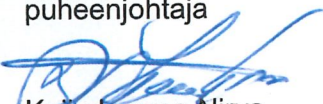
10. Allekirjoitukset

Kauhajoella 11.6.2021

Kauhajoen kaupungin tarkastuslautakunta

Antti Ala-Kokko
puheenjohtaja

Keijo Luoma-Nirva
jäsen

Markku Ojanemi
varapuheenjohtaja

Päivi Nummijoki
jäsen

Riitta Myllyaho
jäsen